

ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ
групи громадського спостереження «ОЗОН»
за результатами моніторингу судового розгляду справ
Євромайдану
(січень 2014 року по лютий 2015 року)

ЗМІСТ

Передмова

1. Методологія проведення моніторингу судових засідань
2. Інформація про справи та хронологія подій
3. Дотримання окремих стандартів права на справедливий суд
 - 3.1. Право на публічний розгляд справи
 - 3.1.1. Інформація про судові засідання.
 - 3.1.2. Доступ до судового засідання.
 - 3.1.3. Аудіозапис, фотозйомка та відеозапис судового засідання.
 - 3.2. Презумпція невинуватості
 - 3.3. Право на захист
4. Рекомендації за результатами моніторингу

Передмова

Починаючи з грудня 2013 року представники групи громадського спостереження «ОЗОН» здійснювали незалежний громадський моніторинг судових справ, що були порушені проти учасників протестного руху «Євромайдан». Моніторинг проводився у м. Києві та окремих областях України у зв'язку із використанням судів як інструменту політичних переслідувань з метою придушення мирного протесту. Із результатами моніторингу та аналізом дотримання права на справедливий суд можна ознайомитися у звіті групи громадського спостереження “ОЗОН”, який був підготовлений спільно із партнерськими організаціями¹.

Після завершення гучних судових справ проти учасників протестного руху група громадського спостереження «ОЗОН» розпочала моніторинг судових засідань над обвинуваченими представниками органів влади та членів парамілітарних формувань “тітушек” у скоєні злочинів під час Євромайдану. Результати моніторингу із травня 2014 року по лютий 2015 року відображені у цьому звіті.

Для довідки:

Група громадського спостереження «ОЗОН» – добровільне об'єднання активних громадян – передусім, громадських активістів, юристів, журналістів, які усвідомлюють важливість якісного громадського контролю за державними органами, а також за ключовими процесами, які відбуваються на лінії зіткнення суспільства та держави або людини та держави, зокрема, під час мирних зібрань та судових процесів. За результатами спостережень «ОЗОНівці» оприлюднюють висновки та рекомендації. Громадські спостерігачі – незалежна сторона, вони завжди залишаються поза межами процесу. Детальнішу інформацію можна отримати у соціальних мережах www.facebook.com/OZON.monitoring та на сайті організації-засновниці, ЦГС - <http://ccl.org.ua/activities/hr/ozon/>

Звіт підготовлений: В. Рибак, координатор групи громадського спостереження «ОЗОН», М.Лисенко, учасник групи громадського спостереження «ОЗОН», К.Проконовою, координатор в OdesSOS, адвокат практики правової безпеки бізнесу ЮК «Юскутум», адвокат в «Качай права».

Загальна редакція В.Рибак.

Редагування звіту: О.Матвійчук, голови правління “Центру Громадянських Свобод”, К. Задоя, к.юр.н., доц. кафедри кримінального права та кримінології КНУ ім. Т.Шевченка.

¹ <http://ccl.org.ua/wp-content/uploads/2013/10/Zvit-za-rezultatami-monitoringu-sudovogo-rozglyadu-sprav-shhodo-gromadskih-aktivistiv-ta-uchasnikiv-YEvromajdanu-gruden-2013-lyutij-2014r.r..pdf>

1. Методологія проведення моніторингу судових засідань

Період, що охоплюється моніторингом, становить січень 2014 року - лютий 2015 року. Громадським спостерігачам стало відомо про перше судове засідання, яке відбулось 31 січня 2014 року з Єдиного державного реєстру судових рішень, та перший раз відвідати судове засідання по даним категоріям справ вдалося 13 травня 2014 року. Дані наведені від 31 січня 2014 року по 20 лютого 2015 року, тобто до моменту видачі звіту.

Звіт ґрунтується на даних, зібраних громадськими спостерігачами «ОЗОН» під час спостережень судових засідань, відкритих даних з офіційних сайтів судів України, Єдиного державного реєстру судових рішень, інформації, наданої сторонами судових процесів, ЗМІ, інших відкритих джерел.

Методологія моніторингу базується на загальних рекомендаціях ОБСЄ стосовно моніторингу судового процесу², а також розробках експертів партнерських організацій: ХОФ «Громадська Альтернатива», ГО «Українська Правнича Фундація».

Об'єктом моніторингу є судові засідання із розгляду кримінальних справ над обвинуваченими представниками органів влади та членів парамілітарних формувань “тітушек” у скоєні злочинів під час Євромайдану.

Суб'єктами моніторингу є групи громадського спостереження “ОЗОН”, яка здійснює спостереження через мережу волонтерів, які отримали спеціальну освітню підготовку.

Метою моніторингу є отримання та систематизація відкритої інформації щодо перебігу судових засідань з розгляду визначеної категорії справ та проведення аналізу на предмет дотримання основоположних прав людини у ході судових процесів.

Для отримання об'єктивних результатів моніторинг здійснюється із дотриманням наступних принципів:

- невтручання: монітор не має втручатися в процес відправлення правосуддя;
- об'єктивності: під час свого спостереження монітор повинен однаково звертати увагу на всі факти порушень та не віддавати перевагу будь-якій із сторін;
- публічності: волонтер здійснює свою діяльність відкрито, спостереження проводиться у формених жилетах «ОЗОН» та / або із відповідним посвідченням «ОЗОН».

З іншими принципами та правилами роботи можна ознайомитися у Додатку 1 та Додатку 2. Кожен громадський спостерігач перед здійсненням моніторингу проходить відповідне навчання та зобов'язується неухильно слідувати

² Trial Monitoring. A Reference Manual for Practitioners. Revised edition 2012. OSCE, ODIHR.

принципам та правилам роботи. Результат спостереження судових процесів відображений у спеціальній анкеті, яку заповнювали волонтери. Зразок анкети наведений у Додатку 3. Вся інформація щодо моніторингу доступна у відкритих джерелах, зокрема, на сторінці «ОЗОН» у соціальних мережах³.

Моніторинг судових процесів був спрямований на перевірку дотримання таких складових права на справедливий суд:

1. Право на розгляд справи компетентним, незалежним та безстороннім судом, встановленим законом;
2. Право на публічний розгляд справи;
3. Право на презумпцію невинуватості;
4. Право не свідчити проти себе;
5. Інформування про права під час судового засідання;
6. Справедлива судова процедура;
7. Право на захист.

Судові процеси, що розглядатимуться у звіті, умовно названо відповідно до епізодів Євромайдану, під час яких були скоєні правопорушення:

«Розгін “студентського Євромайдану” 30 листопада 2013 р у м. Києві.»

«Автопробіг до Межигір’я 29 грудня 2013 року»

«Тортури щодо козака Михайла Гаврилюка»

«Вбивство журналіста газети «Вести» В’ячеслава Веремія»

«Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві»

Також відбувались судові засідання у справі щодо викрадення у січні київського блогера і активіста, нині народного депутата (ВО «Батьківщина») Ігоря Луценка і майданівця, мешканця Львова Юрій Вербицького, який згодом був знайдений закатованим. Проте громадські спостерігачі не відвідували дані засідання.

Громадським спостерігачам “ОЗОН” стало відомо про 47 судових засідань над обвинуваченими представниками органів влади та членів парамілітарних формувань “тітушек” у скоєні злочинів під час Євромайдану. Справи розглядались у наступних судах: Апеляційному суді м. Києва, Печерському районному суді м. Києва, Шевченківському районному суді м. Києва. Волонтерами проведено спостереження у 25 випадках, із яких у 5 випадках судові засідання не відбулись.

³

<https://www.facebook.com/OZON.monitoring> <https://vk.com/ozon.monitoring>

Кількість спостережень залежала як від недостатньої кількості волонтерів, які здійснюють свою діяльність на добровільних засадах, так і від неможливості вчасно отримати інформацію про потрібне судове засідання, що пов'язано із специфікою призначення справ до розгляду слідчими суддями.

2. Інформація про судові процеси та хронологія подій

«Розгін “студентського Євромайдану” 30 листопада 2013 р у м.Києві.»

Починаючи із 21 листопада 2013 року кількість на Майдані постійно були присутні учасники акції протесту, кількість яких змінювалася від кількох десятків тисяч вдень до кількох сотень вночі. Станом на 4 ранку 30 листопада 2013 року на площі перебувало близько 400 людей, переважно, молодь та студенти.

На фото підсудний Попов О., Печерський районний суд м. Києва.

У цей час близько 2 тисяч співробітників спецпідрозділу «Беркут», озброєних спецзасобами, оточили Майдан і вчинили силовий розгін мирного протесту. Порušуючи всі можливі інструкції та закони, співробітники «Беркуту» били беззахисних людей кийками, валили на землю і добивали ногами. Офіційним приводом для такої «зачистки» стала раптова необхідність встановлення новорічної ялинки на центральній площі столиці.

Внаслідок незаконних дій правоохоронців тільки за офіційними даними 71 особі була надана медична допомога, 34 особи було затримано, проти 29 з них були складені адміністративні протоколи⁴.

Ось як згадує ті події активіст Ілля Кротенко: *«Оця ніч 30 листопада і стала каталізатором, який зробив революцію. Це розгін, жорстокий силовий розгін. Потім я приїхав на Михайлівську площу, бачив як люди стікаються туди, готові боронити. Хлопці з палками влаштовувати тренування, пораненим надавали допомогу у соборі. Тоді я зрозумів: усе, революція станеться».*⁵

⁴

http://www.irf.ua/knowledgebase/publications/zvit_pravozakhisnikh_organizatsiy_pro_zlochiny_proti_lyudyanoi_sko_eni_pid_chas_evromaydanu/

⁵ <https://www.kyivpost.com/content/ukraine/reports-police-forcefully-break-up-protest-site-on-maidan-nezalezhnosti-this-morning-332674.html>

Для заспокоєння громадського обурення тодішній Генеральний прокурор України Віктор Пшонка зробив офіційну заяву про вручення підозри у перевищенні влади та службових повноважень заступнику секретаря РНБО Володимиру Сівковичу, начальнику київської міліції Валерію Коряку і голові Київської міської держадміністрації Олександрову Попову⁶.

Групі громадського спостереження «ОЗОН» стало відомо про 16 судових засідань, які відбулись в межах кримінального провадження, порушеного проти вищевказаних осіб. На сайті Печерського районного суду була виставлена інформація тільки про деякі з них, що ускладнювало, а подекуди просто унеможлиблювало, забезпечення присутності громадських спостерігачів. Інформація на Інтернет ресурсі Печерського районного суду у більшості випадків була відсутня, тому спостерігачі дізнавалися про час і місце судових засідань через адвокатів. Відбулось, по суті, тільки два повноцінні судові засідання, на яких були присутні преса, представники Самооборони Майдану (загалом, приблизно 30 осіб). Так, наприклад, жоден із підсудних не з'явився на судові засідання 13 червня 2014 року, через що суд був змушений оголосити перерву. Останнє судове засідання, як нам відомо, по обвинуваченню у силовому розгоні Євромайдану 30 листопада 2013 року відбулось 23 грудня 2014 року.

«Автопробіг до Межигір'я 29 грудня 2013 року»

29 грудня 2013 року відбулась акція Автомайдану «автопробіг до Межигір'я», де знаходилася резиденція Президента України. Громадяни на автомобілях та пішки дісталися зі ст. метро Героїв Дніпра та вул. Героїв Дніпра м. Києва до с. Нові Петрівці Вишгородського району Київської області. Громадські спостерігачі «ОЗОН» відслідковували збір учасників акції. Під час перебування у с. Нові Петрівці дії громадян зводилися до озвучування лозунгів, демонстрації плакатів та прапорів з українською державною символікою, червоно-чорних прапорів, символіки Європейського Союзу. Під час виступів лідерів опозиції Яценюк А., Кличко В., Тягнибок О було використано звукопідсилюючу техніку.

На фото інспектор ДАІ Тарануха Євгеній Олександрович, підозрюється у фальсифікації 25 рапортів. Засідання 22 грудня 2014 р., Шевченківський районний суд м. Києва.

⁶ <http://www.pravda.com.ua/news/2013/12/14/7006835/>

Зібрання носило мирний характер, про що додатково свідчить відсутність закликів до насилля та провокативних дій. По маршруту руху на території м. Києва на відстані приблизно кожні 200 м чергували працівники ДАІ. Зупинок автотранспорту працівниками ДАІ громадськими спостерігачами зафіксовано не було.

Громадськими спостерігачами «ОЗОН» були, зокрема, відмічені наступні порушення зі сторони працівників правоохоронних органів:

1. Відсутність розпізнавальних знаків на формі: порушення працівниками міліції вимоги наказу МВС України від 2002 р. №535 «Про затвердження Правил носіння форменого одягу та знаків розрізнення особами начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, військовослужбовцями спеціальних моторизованих військових частин міліції внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України», а саме – розділу 6 «Знаки розрізнення».
2. Вантажний автомобіль «КАМАЗ» без державних номерних знаків: порушення постанови КМУ від 10 жовтня 2001 р. № 1306 «Про Правила дорожнього руху» протягом двох годин блокував проїжджу частину дороги без належного реагування на це з боку присутніх працівників ДАІ

Громадськими спостерігачами «ОЗОН» у розмові з правоохоронцями було зауважено на наявність правопорушення, проте працівники міліції не відреагували на правопорушення відповідно до законодавства України)⁷.

Уже 2-3 січня 2014 року до приватних помешкань, за якими були зареєстровані транспортні засоби учасників автопробігу почали приходити працівники ДАІ для складення протоколу про адміністративне правопорушення. Учасників Автомайдану звинувачували у тому, що 29.12.13 по дорозі до «Межигір'я» їх, начебто, зупиняли інспектори ДАІ, але водії ігнорували законні вимоги та продовжували рух⁸. Після чого почались масові судові переслідування учасників Автомайдану, що також відстежувались «ОЗОН» протягом періоду Євромайдану.

У грудні 2014 року група громадського спостереження «ОЗОН» продовжила моніторинг за судовими засіданнями щодо притягнення до кримінальної відповідальності вже працівників ДАІ, зокрема, Щерби О.В., Дорошенка М.П., Таранухи Є.О., Сарани П.П. за переслідування учасників всеукраїнського громадського руху «Автомайдан» та інших учасників мирних акцій протесту, а також за фальсифікацію протоколів про адміністративні правопорушення. Для

⁷ <http://ccl.org.ua/wp-content/uploads/2013/10/MIRNI-ZIBRANNYA-U-M.-KIYEV-ta-Kiyivskij-oblasti-protyagom-25-grudnya-2013-roku-25-sichnya-2014-roku.pdf>

⁸ <http://www.unian.ua/politics/869589-dai-navidalasya-do-jurnalistiv-yaki-jizdili-do-mejigirya-29-grudnya-zmi.html>, <http://www.pravda.com.ua/news/2014/01/2/7008958/>

цієї категорії справ також було характерно відсутність повної інформації про судові засідання на інформаційній дошці суду чи інтернет-порталі суду.

«Тортури щодо козака Михайла Гаврилюка»

На фото момент вчинення злочину, оскільки фото порушників у суді відсутнє, надаємо дане.

На фото потерпілий Михайло Гаврилюк, перед судовим засіданням 26 травня 2014 року, Печерський районний суд м. Києва.

Однією з резонансних справ стало кримінальне провадження, відкрите за підозрою у вчиненні катувань, приниження людської гідності та вчиненні насильства відносно одного з активістів Майдану, а сьогодні – депутата Верховної Ради України - козака Михайла Гаврилюка⁹. Злочин було вчинено 22 січня 2014 року в центрі Києва.

Увагу до цього факту привернуло відео знущань над Михайлом, яке потрапило та швидко поширювалося в інтернет-мережі.

На відео можна побачити, що більше десяти осіб у форменому одязі органів внутрішніх справ на момент вчинення злочину перебували на місці скоєння злочину. Переважна більшість – співробітники спецпідрозділу «Беркут», проте, вбачається, що присутні були і цивільні, які так само стояли і спостерігали за знущаннями над людиною. Проте, як згодом стало відомо, підозру у вчиненні кримінального правопорушення оголосили тільки двом особам - військовослужбовцям внутрішніх військ, а саме – Кравцю Д.В. та Ломоносову Л.В. Групі громадського спостереження «ОЗОН» вдалося відвідати судові засідання в межах цього кримінального провадження, які відбулись 26 травня 2014 року.

⁹

<https://www.youtube.com/watch?v=GWkonOkHjoE>

Вирок суду для обох обвинувачених був однаковим: визнати Кравця Д.В. та Ломоносова Л.В. винними у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 365, ч. 1 КК України, а також затвердити угоду про примирення, у якій визначено покарання наступного характеру:

- 2 роки обмеження волі з позбавлення права займатися правоохоронною діяльністю.
- Звільнити від призначеного основного покарання з іспитовим строком 1 рік.
- Zobov'язати Кравця Д.В. та Ломоносова Л.В. попросити письмове вибачення.
- Протягом іспитового строку не виїжджати з України на постійне місце проживання без дозволу кримінальної виконавчої інспекції.
- Повідомляти кримінальну виконавчу інспекцію про зміну місця проживання, навчання.

В одному із двох випадків (зокрема, щодо судового засідання по обвинуваченню Кравця Д.В.) була надана неповна інформація про судові засідання на інформаційній дошці Печерського районного суду. На судовому засіданні були присутні представники ЗМІ. Питання притягнення до відповідальності інших “свідків” злочину досі залишається відкритим для громадськості.

«Вбивство журналіста газети «Вести» В'ячеслава Веремія»

Окремо варто сказати про кореспондента газети «Вести», якого жорстоко побили так звані “тітушки” в ніч з 18 на 19 лютого 2014 року на розі вулиць Велика Житомирська і Володимирська у Києві. Один з бандитів вистрілив журналісту в спину. В'ячеслав Веремій помер у лікарні.¹⁰ 2 квітня 2014 року правоохоронці повідомили про затримання Юрія Крисіна, одного із підозрюваних у вбивстві журналіста.

На фото підозрюваний у вчиненні вбивства (ближче до співробітника «Грифон») на засіданні 15 жовтня 2015 року, Шевченківський районний суд міста Києва.

Групі громадського спостереження «ОЗОН» стало відомо про 5 судових засідань в межах даного провадження, проте моніторам вдалося відвідати тільки одне з них, а саме перше засідання, яке відбулось 15 жовтня 2014 року.

¹⁰

<http://magnolia-tv.com/video-news/2014-10-15/45860-sprava-pro-vbivstvo-vyacheslava-verem-ya-v-deo>

Тоді суд прийняв рішення про проведення судового засідання у закритому порядку. Зі слів адвокатів стало відомо, що Юрію Крисіну було змінено запобіжний захід на не пов'язаний з триманням під вартою, а саме на домашній арешт.

У подальшому, велась тривала дискусія щодо того, чи може бути процес в цьому провадженні закритим. Ось як з цього приводу висловився координатор ініціативи «Адвокати Небесної Сотні» Тарас Гаталяк: *«Це перший судовий процес [прим.- перше провадження з усіх справ, порушених відносно злочинів, вчинених в період Євромайдану, обвинувальний акт якого передано до суду] з убивств Небесної сотні і, на нашу думку, він повинен бути відкритий для громадськості. Однак, в ньому багато «темних плям», які намагаються сховати під маскою закритого судового розгляду. У нас, як у представників потерпілих, виникає багато питань щодо достовірності підстав припинення процесу, які виникли ще до початку судових засідань».*

«Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві»

Ще однією справою, яка була предметом дослідження групи громадського спостереження «ОЗОН» було кримінальне провадження, порушене за фактом масових розстрілів 20 лютого 2014 року на вул. Інститутська в м. Києві.¹¹ Підозрюваними у співучасті у вбивстві 39 мирних протестувальників є колишні співробітники спецпідрозділу «Беркут» - майор Дмитро Садовник, та його безпосередні підлеглі – Сергій Зінченко та Павло Аброськін.^{12 13}

На фото П. Аброськін (у червоному), С. Зінченко С.П., 23 січня 2015 р. Печерський районний суд м. Києва.

Спостерігачам стало відомо про 20 засідань за цією справою, починаючи з 29 липня 2014 року. Інформація про заплановані судові засідання оприлюднювалася тільки частково.

¹¹

http://www.blacklistednews.com/The_Untold_Story_Of_A_Ukrainian_Sniper_Who_Took_Part_In_The_Maidan_Massacre/41830/0/38/38/Y/M.html

¹² <https://news.pn/en/criminal/120216>

¹³ <http://en.crisisua.net/commander-of-special-forces-berkut-was-arrested-he-is-suspected-in-mass-shooting/>

Так, зазвичай, не вказувалися зала судового засідання, сторони процесу, питання, яке буде вирішуватися на судовому засіданні, статті Кримінального кодексу України, склад злочину яких вбачається в діях підозрюваних тощо. У половині випадків, значна кількість охочих потрапити на судові засідання та незабезпечення належних умов його проведення призводили до скупчення людей та утворення натовпу, що, в свою чергу, унеможлиблювало вчасний початок розгляду справи. У кількох випадках інформація на інформаційних дошках взагалі була повністю відсутня.

Тільки п'ята частина судових засідань почалась вчасно, відповідно до заявленого на інформаційній дошці часу. Досить непередбачуваною була позиція суду щодо дозволу проводити відео-, фотофіксацію процесу. Попри високий рівень зацікавленості суспільства, суд відмовляв у дозволі представникам ЗМІ проводити зйомку. У більшості випадків, представники судової міліції «Грифон» відмовляли охочих потрапити до зали, аргументуючи це відсутністю вільного місця. Водночас незаконну фізичну силу правоохоронці не застосовували.

Варто відзначити незлагодженість роботи адвокатів захисту, що ставало причиною тлумачення їхніх дій у пресі, як бажання затягнути процес. Прикладом цього можуть слугувати судові засідання за підозрою С. Зінченка та П. Аброськіна, за клопотанням по продовженні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою останніх, які відбулись 20, 21 та 24 листопада 2014 року. Інформацію про них неможливо було дізнатися пересічному громадянину, оскільки, за невідомих причин, вона була відсутня на офіційному Інтернет порталі Печерського районного суду м. Києва. Про час та місце розгляду

можливо було дізнатись тільки від адвокатів потерпілих. Сторони захисту не з'явилися на судові засідання, підозрювані не знали про їх місцеперебування, більше того, заявляли, що вже кілька місяців не спілкувались зі своїми захисниками. Це мало своїм наслідком оголошення перерви у судовому засіданні.

Варто виокремити питання щодо зникнення з-під домашнього арешту Дмитра Садовника, підозрюваного у справі вбивства 39 людей на Майдані Незалежності 20 лютого 2014 року.

На фото Садовник Д.М., 6 серпня 2014р., Апеляційний суд міста Києва.

Наводимо уривок із роз'яснення адвоката Небесної сотні Євгенії Закревської

(подається без рецензування):

Ухвалою слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 19.09.2014 відмовлено у задоволенні клопотання старшого слідчого в особливо важливих справах Генеральної прокуратури України Басова Д.М. у кримінальному провадженні № 4201400000000709 (виділене кримінальне провадження щодо трьох співробітників роти особливого призначення «Беркуту») про продовження строку тримання під вартою підозрюваного Садовника Дмитра Миколайовича та стосовно останнього обрано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту з 23-00 по 7-00, заборонивши йому залишати місце проживання в цей період часу.

При цьому, **не виконавши всі умови ст. 194 КПК України** по обранню запобіжного заходу.

“Незаконність звільнення з-під варти саме в залі суду.

Необхідно зазначити, що слідчий суддя, постановивши 19.09.2014 ухвалу, яким звільнила Садовника Д.М. з-під варти у залі судового засідання, не взяла до уваги те, що ухвалою слідчого судді Печерського районного суду міста Києва Ільєвої Т.Г. від 29.07.2014, строк тримання під вартою було продовжено до 11 год. 45 хв. 28.09.2014. Зазначена Ухвала слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 29.07.2014 була предметом розгляду Апеляційного суду міста Києва, рішенням якого від 06.08.2014 вона залишена без змін, а апеляційна скарга сторони захисту – без задоволення.

При цьому згідно ч.5 ст. 202 КПК України, підозрюваний може бути негайно звільнений з-під варти тільки у випадку, якщо відсутнє інше судове рішення, що набрало законної сили і прямо передбачало тримання підозрюваного під вартою. Однак, як вище вказано, станом на 19.09.2014 діяла законна та ніким не скасована ухвала Печерського районного суду міста Києва від 29.07.2014, якою строк тримання під вартою Садовнику Д.М. був визначений до 11 год. 45 хв. 28.09.2014. Крім того, ст. 203 КПК України чітко визначені випадки негайного припинення дії запобіжного заходу, якою не передбачено звільнення підозрюваного до закінчення строку дії ухвали про обрання запобіжного заходу.

Проте слідчий суддя Печерського районного суду не взяла це до уваги і винесла необґрунтоване та не мотивоване рішення, яким зобов'язала негайно звільнити Садовника Д.М. з-під варти безпосередньо у залі суду 19.09.2014, хоча продовжувала діяти ухвала, згідно якої Садовник Д.М. повинен був знаходитись під вартою до 11 год. 45 хв. 28.09.2014.

Апеляційний розгляд.

22-го вересня прокуратурою та представниками потерпілих на вищезазначену Ухвалу Печерського районного суду було подано апеляції. Судове засідання з розгляду зазначених апеляційних скарг було призначено судом на 25-те вересня, тобто на третій день після отримання зазначеної скарги, який згідно ч. 2 ст. 422 є останнім днем, коли апеляційна скарга повинна бути розглянута судом.

25-го вересня 2014-го року колегія суддів у зазначеному складі розпочала судовий процес із розгляду апеляцій прокуратури та представників потерпілих,

оголосивши про це, що зафіксовано на аудіозаписі, а також ознайомивши представників потерпілих зі своїми правами. В зазначеному судовому засіданні не з'явився захисник підозрюваного Дмитра Садовника. Тому у відповідності до ст. 52, ст. 49 КПК після обговорення даного питання, та заслуховування пропозиції прокурора та представників потерпілих, Судом було ухвалено доручити Київському міському центру безоплатної правової допомоги призначити підозрюваному Дмитру Садовнику адвоката. Проте всупереч вимогам ч. 3 ст. 49 КПК, та ч. 2 ст. 422 КПК, Суд не направив негайно до Київського міського центру вторинної безоплатної правової допомоги ухвалу про доручення про призначення Дмитру Садовнику адвоката, натомість переніс судові засідання на 26-те вересня 2014 року – порушивши цим триденний строк розгляду апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді, передбачений ч. 2 ст. 422 КПК. Про перенесення справи на 26-те вересня було під розписку попереджено представників потерпілих Закревську Є.О. та Диканя П.О.

26-го вересня 2014-го року колегія суддів продовжила розгляд апеляційної скарги прокуратури та представників потерпілих на ухвалу щодо зміни запобіжного заходу підозрюваному Дмитру Садовнику, про що оголосив під аудіозапис головуєчий суддя. Також представники потерпілих були ознайомлені зі своїми процесуальними правами під розписку, яка зберігається в матеріалах справи. На зазначене засідання не з'явився вже підозрюваний – Дмитро Садовник. Натомість призначений ЦБВП адвокат підозрюваного Ігор Світличний, який сам за його словами навіть не бачив Дмитра Садовника надав суду досить сумнівні документи, які за словами адвоката підтверджували поважність причини неприбуття Дмитра Садовника до судового засідання. Зазначені документи були надані для огляду прокуратурі і представникам потерпілих. Були надані наступні документи: довідка Лікарні пластичної мікрохірургії кісті що 25-го вересня Дмитро Садовник звертався до цього медичного закладу, а також ніким не засвідчена ксерокопія картки стаціонарного лікування Дмитра Садовника із Обласної клінічної лікарні. Зазначена ксерокопія викликала сумніву в її справжності, і жоден із цих документів не свідчив про те, що Дмитро Садовник не може приймати участь у судовому засіданні. І зрозуміло, що представники потерпілих збиралися заявляти клопотання про примусовий привід підозрюваного, який порушив свій обов'язок з'являтися за викликом Суду. Проте в порушення ст. 48, 49 КПК України та порушуючи загальні засади кримінального судочинства, передбачені ст. 7 КПК України (принцип рівності сторін перед законом і судом, принцип змагальності), колегія суддів не заслухала думку представників потерпілих і не дала змогу заявити зазначене клопотання, ухвалила перенести розгляд справи на 1-ше жовтня 2014-го року. При цьому представники Генеральної прокуратури не заявили клопотання про примусовий привід Дмитра Садовника

1-го жовтня 2014- го року колегія суддів взагалі не допустила до участі в судовому засіданні представників потерпілих. При цьому в цей день представ-

НИКОМ

потерпілого Бондарчука Володимира Закревською Є.О. було подано заяву про відвід колегії суддів, яка обґрунтовувалась тим, що судом із порушенням принципу змагальності сторін, який передбачає надання сторонам рівних прав не було надано слова представникам потерпілих, під час судового засідання було порушено їхнє право на дачу пояснень, висловлення своєї думки щодо позиції інших учасників, передбачене ст. 48, 49 КПК України.

Зазначені порушення прав представника потерпілих та принципу змагальності сторін свідчать про упередженість суддів. Також судді при переносі судового засідання на іншу дату не застосовують привід до підсудного з порушенням вимог ст. 139, 140 КПК України.

Зазначені порушення КПК України окрім очевидних порушень прав потерпілих і її представників у процесі, зокрема на висловлювання своєї думки з приводу заявлених клопотань, призвели до того, що вже сплинув тиждень після того, як згідно ч. 2 ст. 422 КПК повинна була бути розглянута апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді Печерського районного суду, при цьому місцеперебування підозрюваного Дмитра Садовника достеменно не відомо, примусовий привід до нього не застосовано, умови запобіжного заходу, обраного Печерським районним судом 19-го вересня – порушено, що ставить під загрозу можливість відправлення правосуддя і належної участі підозрюваного Дмитра Садовника у завершенні слідства (ознайомленні із матеріалами справи) та судовому процесі. На думку представника потерпілого, зазначені обставини свідчать про упередженість суддів колегії в даній справі.

В порушення ст. 75 КПК України, зазначену заяву про відвід колегія суддів у складі: головуючого судді Лашевича Валерія Миколайовича, суддів Приндюк Марії Василівни та Рибак Івана Олексійовича не розглянула. В зазначене судове засідання знову не з'явився підозрюваний Дмитро Садовник, при цьому жодних документів, які б підтверджували, що він не може прибути в судове засідання стороною захисту надано не було. При цьому представники Генеральної прокуратури знову не заявляють клопотання про примусовий привід, а колегія суддів не застосовує його з власної ініціативи. Натомість слухання справи знову переноситься на 3-тє жовтня.

3-го жовтня нарешті, коли підозрюваний не з'явився третій раз за клопотанням Генеральної прокуратури суд оголошує ухвалу про примусовий привід Дмитра Садовника але вже пізно. Виконати зазначену ухвалу не виявляється можливим – оскільки Дмитро Садовник відсутній за місцем проживання. Тоді колегія суддів надає дозвіл на затримання Дмитра Садовника, проте це також виявляється неможливим і ввечері 3-го жовтня його оголошують в розшук.

Тобто фактично з 26-го вересня по 3-тє жовтня в суду не було достовірної інформації щодо місця перебування Дмитра Садовника, при цьому жодних адекватних підтверджуючих документів щодо його неможливості прибути на

виклик

суду до Суду також надано не було. Тим не менш цілий тиждень Суд не застосовував примусовий привід, а Генеральна прокуратура не клопотала про це.

6-го жовтня колегія суддів Апеляційного суду нарешті скасувала ухвалу слідчого судді Печерського районного суду від 19-го вересня як незаконну і продовжила термін утримання під вартою Дмитру Садовнику на два місяці.”

Показовим було підготовче судове засідання щодо П. Аброськіна та О. Зінченка, що відбулось 23 січня 2015 року. Досудове розслідування станом на це число було завершено, обвинувальний акт прокуратури направлено до суду. Специфіка даної стадії вимагала присутності потерпілих та їх представників на засіданні. Попри це, зала судового засідання була нездатна вмістити таку кількість осіб (як мінімум, родичів 39 загиблих протестувальників), включаючи пресу, громадських спостерігачів, представників громадськості. З перервами, судові засідання тривало майже 11 годин. Представники потерпілих розцінили такий хід подій як умисне затягування процесу, важливість якого полягає у терміновості прийняття рішення про продовження строку тримання під вартою обвинувачених П.Аброськіна та С. Зінченка.

Як і в справі Михайла Гаврилюка, наразі до відповідальності за скоєні під час подій на Майдані злочини притягаються тільки 2-3 особи, які, ймовірно, були співучасниками вчинення кримінального правопорушення.

3. Дотримання окремих стандартів права на справедливий суд

3.1. Право на публічний розгляд справи

Публічний судовий розгляд - одне з фундаментальних прав, на яке група громадського спостереження «ОЗОН» звертає найбільше уваги, оскільки саме публічність є доступним кожному інструментом захисту від порушень за стінами судів. Будь-яка людина має право самостійно перевірити, як відбувається судовий процес, якщо він відкритий та немає інших обмежень.

Публічність судового розгляду є складовою права на справедливий судовий розгляд в розумінні статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.¹⁴ Важливість публічного судового розгляду визнає Європейський суд з прав людини, зазначаючи, що публічність є запорукою справедливого суду як одного з основоположних принципів демократичного суспільства та інструментом, що дозволяє суспільству бути впевненим у справедливості суду (справа *Sutter v. Switzerland* § 26).¹⁵

¹⁴ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004

¹⁵ Case of *Sutter v. Switzerland*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-57585>

Національне законодавство також закріплює відкритість судового процесу:

- п. 7 ст. 129 Конституції України: «Основними засадами судочинства є: 7) гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;»

- ч. 2 ст. 11 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів»: «2. Розгляд справ у судах відбувається відкрито, крім випадків, установлених процесуальним законом. Учасники судового процесу та інші особи, присутні на відкритому судовому засіданні, можуть використовувати портативні аудіотехнічні засоби. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відеозапису, а також транслявання судового засідання допускається за рішенням суду».

- ч. 2 ст. 27 Кримінального процесуального кодексу України: «2. Кримінальне провадження в судах усіх інстанцій здійснюється відкрито. Слідчий суддя, суд може прийняти рішення про здійснення кримінального провадження у закритому судовому засіданні впродовж усього судового провадження або його окремої частини лише у випадках:

- 1) якщо обвинуваченим є неповнолітній;
- 2) якщо розглядається справа про злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості особи;
- 3) існує необхідність запобігти розголошенню відомостей про особисте та сімейне життя чи обставин, які принижують гідність особи;
- 4) якщо здійснення провадження у відкритому судовому засіданні може призвести до розголошення таємниці, що охороняється законом;
- 5) необхідності забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні».

- ст. 328 Кримінального процесуального кодексу України: «Право перебувати в залі судового засідання.

1. Кількість присутніх у залі судового засідання може бути обмежена головуючим лише у разі недостатності місць у залі судового засідання.

2. Близькі родичі та члени сім'ї обвинуваченого і потерпілого, а також представники засобів масової інформації мають пріоритетне право бути присутніми під час судового засідання».

3.1.1. Інформація про судові засідання.

Інформація про судові засідання до групи громадського спостереження «ОЗОН» надходила від адвокатів потерпілих, сторони захисту, сторони обвинувачення, ЗМІ, соціальних мереж та перевірялася на офіційних сайтах судів та інформаційних дошках у приміщеннях судів. Практика київських судів показала, що уніфіковане джерело, звідки можна отримати інформацію про цікаве людині судові засідання відсутнє або ж така інформація є недоступною.

Що говорить законодавство?

Водночас відповідно до законодавства України, суд має повідомити про судові засідання в будь – який доступний суду спосіб. Найпоширенішими варіантами є

сайт

суду або ж інформаційна дошка у суді.

Відповідно до Інструкції з діловодства у місцевому загальному суді, до обов'язків секретаря судового засідання, а в разі його відсутності – до обов'язків помічника суддів ходить вивішування на інформаційній дошці списку судових засідань. Цей обов'язок відображено також у посадових інструкціях відповідних осіб.

Право на належне повідомлення про час і місце проведення судового засідання мають право лише особи, які беруть участь у справі. Інші особи таким правом не володіють. Проте, будь-який громадянин може поскаржитись на відсутність списку судових засідань. Така скарга є підставою для притягнення секретаря судового засідання до відповідальності. За фактом подання такої скарги має бути призначене службове розслідування.

Також існує практика, коли суди (зокрема Верховний суд України,¹⁶ Апеляційний суд міста Києва¹⁷) у своїх положеннях встановлюють відповідні правила оприлюднення визначеної інформації, зокрема шляхом її розміщення на інформаційних стендах (дошках) чи електронних табло.

Інформаційне наповнення сайтів судів здійснюється відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», наказу Державної судової адміністрації України від 17.06.2011 року № 103 «Про організаційне забезпечення функціонування офіційного веб-порталу судової влади України», рішень ради суддів загальних судів від 28.02. 2013 року № 12, від 25.06.2013 року № 53, від 28.08. 2014 року № 13, якими затверджено зміст інформації, яка підлягає оприлюдненню на веб-сторінці загальних судів веб-порталу судової влади України.

Що побачили громадські спостерігачі «ОЗОН»?

На сайтах судів:

з 25 засідань у 9 випадках на сайті була наявна інформація, але неповна, у 9 – відсутня повністю, у 7 – інформація не перевірялася.

¹⁶ Положення про забезпечення доступу до публічної інформації у Верховному Суді України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v16_0700-11

¹⁷ Положення про забезпечення доступу до публічної інформації у Апеляційному суді міста Києва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: –

<http://www.apcourtkiiev.gov.ua/apcourtkiiev/uk/publish/article/85028;jsessionid=DC839ADB595140DC958A89C550A>

У приміщеннях суду на інформаційних дошках:

інформація була наявна у 20 випадках, але тільки в 1 – у повному обсязі, у 4 випадках інформація відсутня взагалі, та в 1 – інформаційна дошка не була перевірена волонтером.

Загалом інформація була відсутня повністю до початку засідання у 4 випадках з 25 та у 8 випадках з 25 – наявна як на сайті суду, так і в його приміщенні, але в повному обсязі тільки в 1 випадку на інформаційній дошці у приміщенні суду.

Варто відзначити, що з 9 випадків розгляду всіх судових процесів, коли інформація не публікувалася на сайтах судів, 8 припали на судовий процес «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві», засідання по якому в той час проходили у Печерському районному суді м. Києва. Резонансність процесу, при цьому, не відігравала жодної ролі. Також у 2 випадках інформація була відсутня і на інформаційних дошках у приміщенні суду.

Перш за все громадські спостерігачі відстежували наявність наступної

інформації про судові слухання на сайтах судів та інформаційних дошках у судах: дата, час, ПІП судді, ПІП сторін, стаття, стадія процесу, зала засідань.

Як було зазначено у більшості випадків вказана інформація не публікувалася у повному обсязі. Так, на сайтах районних судів м. Києва на офіційному порталі «Судова влада України» (court.gov.ua) у розділі «Список справ, призначених до розгляду» можна знайти такі графи:

Дата та час розгляду	№ Справи	Сторони у справі	Суть справи	Адреса	Форма судочинства
----------------------	----------	------------------	-------------	--------	-------------------

Проте на сайтах Печерського районного суду м. Києва¹⁸, Шевченківського районного суду м. Києва¹⁹ у жодному з випадків, коли інформація про судові засідання була повідомлена завчасно, не було заповнене поле «Суть справи». Також не зазначалася взагалі інформація щодо статті обвинувачення, стадії процесу, залу засідання (див. мал. 1).

Судова влада України
офіційний веб-портал

Судове рішення - електронною поштою

Google™ Користувальницький пошук

Головна - Судди - Печерський районний суд міста Києва

Список справ призначених на сьогодні: 04.07.2014

[Для вибору іншої дати судового засідання оберіть дату у календарі]

Довідка

Засідання з 1 по 1 із 1 засідань

Судді: [вибране] Форма судочинства: [вибране] Пошук: попов

Дата та час розгляду	Судді	№ Справи	Сторони у справі	Суть справи	Адреса	Форма судочинства
04.07.2014 11:00	Матійчук Г.О.	757/2267/14-з	Заявник: Бабук О.Г., підозрюваний: Сівкович Володимир Леонідович, підозрюваний: Попов Олександр Павлович		01001, Київська, м. Київ, вул. Гайшана, 4	Кримінальні справи

Контакти

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 42-А

Веб-сайт: <http://pc.ki.court.gov.ua>

E-mail: inbox@pc.ki.court.gov.ua

Телефони: 235-32-78

Розклад роботи

Мал. 1 У випадках коли інформація про судові засідання була повідомлена завчасно, вона все одно була не повною.

Необхідно зазначити, що за час проведення моніторингу відбулися певні зміни: на сайтах районних судів м. Києва тепер відсутнє поле «Судді», відтак громадяни не можуть дізнатися яким суддею розглядатиметься справа (мал. 2, мал. 3).

¹⁸ <http://pc.ki.court.gov.ua/>
¹⁹ <http://sh.ki.court.gov.ua/>

sh.ki.court.gov.ua/sud2610/csz/

Головна - Судді - Шевченківський районний суд міста Києва

Список справ призначених на сьогодні: 28.02.2014

[Для вибору іншої дати судового засідання оберіть дату у календарі]

Довідка

Засідання з 1 по 1 із 1 засідань

Судді: [dropdown] Форма судочинства: [dropdown] Пошук:

Кримінальні справи

Дата та час розгляду	Судді	№ Справи	Сторони у справі	Суть справи	Адреса	Форма судочинства
28.02.2014 15:00	Козятник Л.Г., Радуцька Л.В., Сидоров Є.В.	761/20737/13-к	Обвинувачений: Дижкант Сергій Сергійович, обвинувачений: Швець Володимир Володимирович		4655, Київська, м. Київ, вул. Смирнова-Ласточкина, 10-б	Кримінальні справи

Адреса: 04655, м. Київ, вул. Смирнова-Ласточкина, 10-б 04119м. Київ вул. Білоруська, 13

Веб-сайт: <http://sh.ki.court.gov.ua>

Е-mail: inbox@sh.ki.court.gov.ua

Телефони: канцелярія: загальна (044) 272-32-85, цивільна (044) 272-09-63, кримінальна (044) 272-60-64, адміністративна (044) 272-60-72, канцелярія з апеляційних скарг (044) 272-23-83, загальна канцелярія-Білоруська, 13 (044)489-15-71

Розклад роботи

Пн-Чт з 08:00 до 17:00

Мал. 2,3 У грудні 2013 р. – березні 2014 р. на сайтах районних судів м. Києва можна було знайти інформацію про суддів, які розглядатимуть справу, станом на лютий 2015 року – вже ні.

pcki.court.gov.ua/sud2606/spysok_sprav/csz/

Отримуйте судові рішення електронною поштою

Головна - Судді - Печерський районний суд міста Києва - Список справ

Список справ призначених на сьогодні: 19.01.2015

[Для вибору іншої дати судового засідання оберіть дату у календарі]

Довідка | Правила відображення сторінок та суті справи

Засідання з 1 по 1 із 1 засідань

Пошук:

Дата та час розгляду	№ Справи	Сторони у справі	Суть справи	Адреса	Форма судочинства
19.01.2015 16:00	757/3/15-к	Обвинувачений: Сарана Петро Петрович		01001, Київська, м. Київ, вул. Гайдамака, 4	Кримінальні справи

Адреса: 01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 42-А

Веб-сайт: <http://pc.ki.court.gov.ua>

Е-mail: inbox@pc.ki.court.gov.ua

Телефони: 235-32-78

Розклад роботи

Пн-Чт з 09:00 до 18:00

Пт з 08:00 до 15:45

Перерва

За допомогою запитів на отримання публічної інформації «ОЗОН» стало відомо, що «випадаючий список з назвою «Судді» у вказаному функціоналі був виключений вебмайстром офіційного веб-порталу «Судова влада України» на підставі рішення ради суддів загальних судів від 28.08.2014 року № 13.». Ознайомитися з запитом, відповідями на них, включно з рішенням ради суддів загальних судів від 28.08.2014 року № 13 можна у додатках 4 -5.2.

На сайті Апеляційного суду України у розділі “Список справ, призначених до розгляду” можна знайти такі графи:

№	№ справи	Дата проведення засідання	Час	Суд та суддя І-ї інстанції	Назва	Суддя доповідач
---	----------	---------------------------	-----	----------------------------	-------	-----------------

Протягом періоду, що розглядається у звіті, в Апеляційному суді м. Києва громадські спостерігачі відвідали засідання у справах Садовника Д.М. та Зінченка С.П. Перед 3- ма з 4 – х засідань на сайті повідомлялось про засідання, проте в жодному випадку не були зазначені статті обвинувачення, хоч зазвичай на сайті суду ця інформація була наявна (мал. 4).

www.apcourt.gov.ua/apcourt/uk/docflow?show=26.09.2014

Кримінальні акти станом на 26.09.2014

№	№ справи	Дата проведення засідання	Час	Суд та суддя І-ї інстанції	Назва	Суддя доповідач
1	11/796 /650/2014	26.09.2014	09:30	Святошинський районний суд м. Києва Домарацька А. В.	(Н/О) Куцпляк К.М.(ст. 187 ч.4) (Н/О) Алієв А.А.(ст. 187 ч.4)	Стрижко Світлана Іванівна
2	11-сс/796 /1658/2014	26.09.2014	10:00	Печерський районний суд м.Києва Вовк С. В.		Стрижко Світлана Іванівна
3	11-кп/796 /12014	26.09.2014	10:00	Голосіївський районний суд м. Києва Дідик М. В.	(Н/О) Юрченко Ю.О.(ст. 185 ч.2,ст. 71,ст. 72)	Лашевич Валерій Миколайович
4	11-кп/796 /950/2014	26.09.2014	10:30	Деснянський районний суд м. Києва Панасюк О. Г.	(Д),(Н/О) Алексейчук В.П.(ст. 121 ч.1)	Ященко Микола Анатолійович
5	11-сс/796 /1851/2014	26.09.2014	10:30	Печерський районний суд м.Києва Волкова С. Я.		Кепкал Людмила Іванівна
6	11-кп/796 /1004/2014	26.09.2014	10:30	Святошинський районний суд м. Києва Васильєва К. О.	(Н/О) Гонтарєва Т.Є.(ст.15/2 ст. 185 ч.2,ст. 185 ч.1)	Чорний Олександр Миколайович
7	11-кп/796 /967/2014	26.09.2014	10:45	Солом'янський районний суд м. Києва Агафонов С. А.	(Н/О) Перишев І.О.(ст. 125 ч.1)	Новос Сергій Олександрович
8	11-сс/796 /1844/2014	26.09.2014	02:00	Печерський районний суд м.Києва Волкова С. Я.	Садовник Д.М.	Лашевич Валерій Миколайович
9	11-сс/796 /1749/2014	26.09.2014	02:00	Шевченківський районний суд м. Києва Голуб О. А.		Стрижко Світлана Іванівна
10	11-сс/796 /1683/2014	26.09.2014	02:15	Печерський районний суд м.Києва Литвинова І. В.		Стрижко Світлана Іванівна

Лист адміністратору | Карта сайту

Розробник: Корпорація "Софтлайн"

Мал. 4 Перед 3- ма з 4 – х засідань у справі «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві» на сайті повідомлялось про засідання, проте в жодному випадку не були зазначені статті обвинувачення, хоч зазвичай на сайті суду ця інформація наявна.

Що ж до наповнення інформаційних дошок та інформації про судові засідання на них, то у районних судах м. Києва можна знайти наступну інформацію: дата, ПІБ судді, кабінет судді, № справи або кримінального провадження, час засідання, сторони, суть вимог. В Апеляційному суді працює електронне табло, на яке переважно виводиться графі: «№ справи», «Назва», «Суд, суддя І інстанції», «Доповідач», «Час», «Дата». Проте бувають випадки, коли відвідувачів за допомогою табло інформують про залу засідань.

З 19 випадків, коли інформація була наявна на інформаційних дошках, в жодному не була зазначена зала судових засідань, тож бажаючі відвідати засідання не завжди могли потрапити до зали засідань (мал. 5). Інформація про засідання на інформаційних дошках була зазначена й у випадках, коли фактично засідання не відбулось.

23 січня 2015 року
суддя Л.І. Цокол
каб. 12

№	№ справи	Час	Сторони	Суть вимог
1	757/1800/15-к 757/1801/15-к 757/1803/15-к	08:00-08:10	клопотання прокурора Гриняк Олега Богдановича про накладення арешту	проголошення повного тексту
2	757/293/15-к	08:15	Заявник: Остапчук А.Т. скарга на бездіяльність Генеральної прокуратури	проголошення повного тексту
3		08:20-09:20	слідчого Бланнов	клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів
4	757/31905/14-ц	09:30	Позивач: Соколова А.Б., відповідач: Хомутовський Ю.О.	про стягнення аліментів
5	757/32113/14-ц	10:00	Позивач: ПАТ КБ "Приват Банк", відповідач: Вердян Сармен Арамович	про стягнення заборгованості
6	757/34579/14-ц	10:30	Позивач: КП УЖГ "Печерська брама", відповідач: Коровіна В. В.	про стягнення заборгованості
7	757/27504/14-ц	11:00	Позивач: Осадчий Д. В., позивач: ТОВ "МЕДЖИК ЛАЙН", відповідач: ПАТ "Правекс Банк"	про визнання припиненими правовідношення за договором поруки
8	757/1537/15-к	11:00	підготовче засідання з розгляду обвинувального акту за підозрою Зінченка С. П. та Аброськіна П.М.	у вчиненні злочинів, передбачених ч.3 ст. 365 КК України, п.п.1,5,12, ч.2 ст. 115, ч.2 ст.262 КК України.
9		11:00	заявник судді Тарасюк К.Е.	
10	757/29305/14-ц	12:00	Позивач: ПАТ "КБ "ПРАВЕКС-БАНК", відповідач: Щур Н.Р.	про звернення стягнення на предмет іпотеки
11	757/26080/14-к	14:00	Заявник: Бовок В.В.	про відвід слідчого судді Москаленко
12	757/1108/15-к	14:30	Заявник: Сироткін О.М.	скарга на бездіяльність Генеральної прокуратури України
13	757/1111/15-к	15:00	Заявник: Сироткін О.М.	скарга на бездіяльність прокурора Київської області
14	757/235/15-к	15:15	Заявник: Шапов С.О.	скарга на дії та бездіяльність слідчого
15	757/89/15-к	15:30	Заявник: Кравченко А.В.	клопотання про скасування арешту майна

Суддя ЦОКОЛ Л.І.

Мал. 5 Фото інформаційної дошки, зроблене громадським спостерігачем «ОЗОН» під час спостереження за засіданням у справі Зінченка С.П. та Аброськіна П.М. 23. січня 2015 р. у Печерському районному суді м. Києва, де відсутня інформація про залу судових засідань.

Необхідно також відзначити позитивні приклади інформування громадськості, як наприклад, публікування на сайті Апеляційного суду міста Києва його прес-службою анонсів про майбутні резонансні судові засідання²⁰:

Висновки:

1. Практика київських судів показала, що уніфіковане джерело отримання інформації про цікаве людині судові засідання відсутнє або ж інформація є недоступною.
2. Шанси отримати інформацію зростають у випадку безпосередньої явки до суду. У 75 % випадків з перевірених засідань по окреслених категоріям справ інформація наявна на інформаційних дошках у приміщеннях суду, водночас вона є неповною.
3. Завчасно дізнатися, де проходитиме засідання майже неможливо, в тому числі, якщо це резонансна справа. Ні на сайтах судів, ні на інформаційних дошках таку інформацію переважно не публікують. У 100% випадків, коли інформація була наявна на інформаційних дошках, не була зазначена зала судових засідань, тож бажаючі відвідати засідання не завжди могли потрапити до зали засідань.
4. З літа 2014 року на сайтах суду більше не має інформації про те, яким суддею розглядатиметься справа. Про це можна дізнатися тільки у приміщенні суду. Дані нововведення запроваджені рішенням ради суддів загальних судів від 28.08.2014 року № 13. Наразі причини прийняття такого рішення з'ясовуються за допомогою інформаційних запитів.
5. Зафіксовано позитивний приклад інформування про майбутнє засідання за допомогою сайту суду у вигляді новини прес-службою Апеляційного суду міста Києва.

3.1.2. Доступ до судового засідання.

Протягом всього періоду проведення спостережень не зафіксовано жодного випадку недопуску у приміщення суду бажаючих. Проте, на саме засідання не завжди була можливість потрапити.

Що говорить законодавство?

Порядок здійснення охорони у судах регулюється Законом України «Про міліцію», Наказом Державної судової адміністрації України та МВС України від 12.09.2005 № 102/765 «Про затвердження Правил пропуску осіб до приміщень судів та на їх територію транспортних засобів», Наказом МВС

²⁰ <http://kia.court.gov.ua/sud2690/143073/>

України від 19.11.2003 № 1390 «Про затвердження Положення про спеціальний підрозділ судової міліції «Грифон» та іншими нормативними документами.²¹

Ст. 10 Закону України «Про міліцію» затверджено основні обов'язки міліції, зокрема п. 20 - конвоювати, охороняти та у випадках, передбачених законом, утримувати осіб: затриманих у зв'язку із вчиненням злочину, взятих під варту, а також обвинувачених і засуджених на вимогу судових органів; та п. 28 - забезпечувати згідно із законом підтримання порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, виконання функції щодо державного захисту суддів, працівників суду, забезпечення безпеки учасників судового процесу.²²

П. 14 Наказу Державної судової адміністрації України та МВС України від 12.09.2005 № 102/765 «Про затвердження Правил пропуску осіб до приміщень судів та на їх територію транспортних засобів» визначено, що пропускний режим здійснюється працівниками спеціального підрозділу судової міліції «Грифон». У п. 1.6. - порядок пропуску та підтримання громадського порядку в приміщеннях судів не може поєднуватися з діями, які завдають фізичних чи моральних страждань особам внаслідок фізичного чи психологічного впливу або принижують їх честь і гідність. Пункт 1.7. говорить, що на вході до приміщень судів обладнуються пункти пропуску з відповідними технічними засобами контролю та зв'язку. Пункт 2.1. зазначає, що дані про осіб, які прибули до приміщень судів, заносяться працівниками судової міліції у журнал відвідувачів. Пункт 2.4.: «До приміщень судів із використанням спеціальних технічних засобів пропускаються: 2.4.5. Особи, що прибули на відкриті судові засідання, за пред'явленням документа, який засвідчує особу». Пункт 2.5.: «Пропуск осіб у приміщення судів та на їх територію здійснюється в робочі дні згідно зі встановленим у суді розпорядком роботи. З 22.00 до 6.00 пропуск осіб до приміщень судів заборонено».²³

Що побачили громадські спостерігачі «ОЗОН»?

Під час спостережень усіх судових процесів зафіксовані типові для київських судів заходи безпеки на вході до будівлі суду, а саме:

- пред'явлення паспорту;
- запис даних відвідувача у журналі;
- рамка металошукача;

²¹ Інформацію про інші нормативно-правові акти, що стосуються організаційного забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень судів в контексті діяльності державної судової адміністрації України можна знайти за посиланням <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-7-2014/item/252-diyalnist-derzhavnoyi-sudovoyi-administratsiyi-ukrayiny-v-konteksti-orhanizatsiynoho-zabezpechennya-bezpeky-suddiv-ta-okhorony-primishchen-sudiv-dikhtiiievskiyi-p-v-surnyk-v-m>

²² Закон України «Про міліцію» від 20.12.1990 № 565-XII <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/565-12>

²³ Наказ Державної судової адміністрації України та МВС України від 12.09.2005 № 102/765 «Про затвердження Правил пропуску осіб до приміщень судів та на їх територію транспортних засобів» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1322-05>

- вертушка.

Лише в одному випадку, під час засідання у справі Дмитра Садовника у Апеляційному суді м. Києва 25 вересня 2014 року охорона суду на вході разом з переліченими заходами безпеки переглядала речі у сумках.

До зали суду не змогли потрапити вільні слухачі у 7 випадках з 20 (кількість засідань, що відбулася), оскільки інформація про засідання була відсутня для загалу та через непристосованість приміщень суду для проведення засідань з великою кількістю слухачів.

Наприклад, під час найрезонанснішої справи Садовника Д.М. у Апеляційному суді міста Києва 25 вересня 2014 року близько 30-40 людей не змогли потрапити до зали засідань. Ситуація ускладнювалась напруженою ситуацією між слухачами, які прийшли підтримати родичів загиблих та тими, що підтримували обвинуваченого. Із словесних суперечок стало зрозумілим, що серед слухачів були як учасники Євромайдану так і колишні працівники спецпідрозділу «Беркут». Координатором адвокатів «Небесної сотні» Тарасом Гаталяком зафіксовано як до суду на засідання у судовому процесі «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м.Києві» привозять слухачів на службовому міліцейському транспорті²⁴. Відвідання засідань Садовника Д.М. «групою підтримки Беркута», які приїхали на міліцейських автобусах, у великій кількості відбувалось декілька разів. Самих потерпілих було не менше 39 осіб (саме у такій кількості вбитих звинувачено колишніх працівників спецпідрозділу «Беркут»), тож до цієї цифри потрібно додати адвокатів і, найчастіше, по декілька родичів кожного вбитого. Усіх цих осіб мала б вміщати зала засідань, проте судом не була вирішена ця суто технічна проблема.

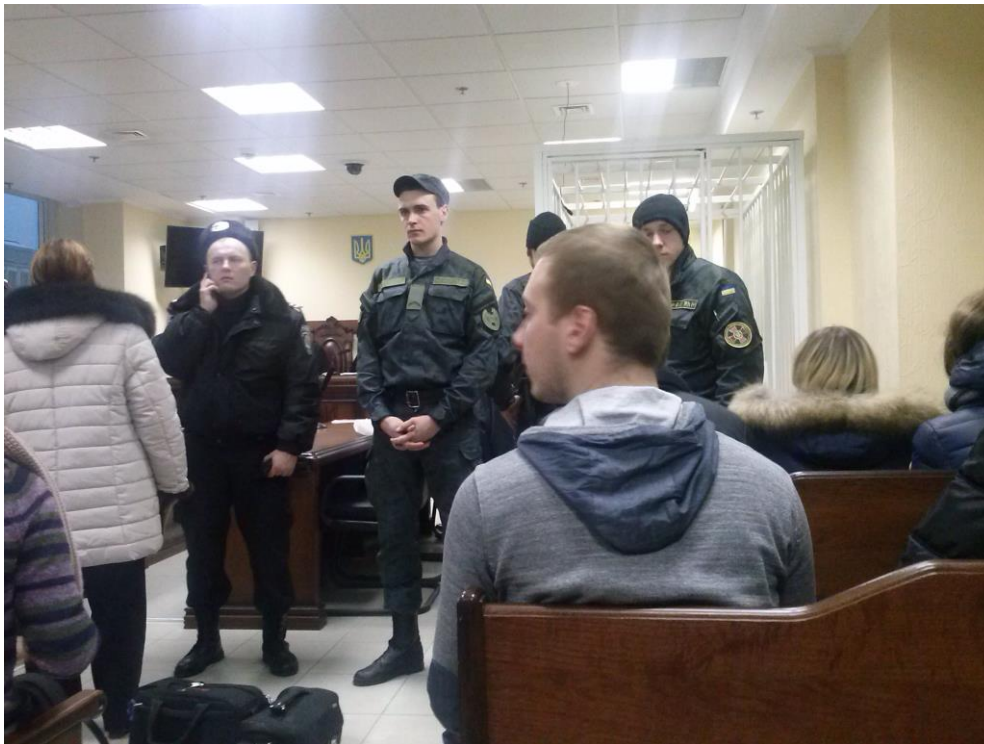
У результаті на засідання Садовника Д.М. все ж вдалося потрапити окремим потерпілим, адвокатам, представникам ЗМІ, спостерігачам ОБСЄ, ОЗОНу та у малій кількості слухачам, які підтримували як потерпілих, так і обвинуваченого

²⁴

<https://www.facebook.com/video.php?v=10152749887988739&set=vb.539153738&type=2&theater>

Враховуючи великий резонанс справи, досвід засідань по справам Євромайдану у грудні 2013 року – лютому 2014 року, нами рекомендовано судам взяти заходів для відвідання засідання великою кількістю слухачів.

Судові засідання супроводжувались підвищеними мірами охорони під час розгляду судових процесів: «Тортури щодо козака Михайла Гаврилюка», «Вбивство журналіста газети «Вести» В'ячеслава Веремія», «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві»: у залах засідань збільшувалась кількість охорони, залучалися службовці ГУ МВС м. Києва, Національної гвардії України, як наприклад під час засідання 1.12.14 р. Зінченка С. П. у Апеляційному суді м. Києва (мал. 6). Найбільша кількість охорони була зафіксована спостерігачами під час засідання Аброськіна П.М. та Зінченка С.П. у Печерському районному суді м. Києва. Водночас, під час засідань по судовим процесам «Автопробіг до Межигір'я 29 грудня 2013 року» на відвіданих спостерігачами засіданнях охоронців у залі засідань жодного разу не було зафіксовано.

Мал. 6 До охорони у залах засідань залучалися службовці ГУ МВС м. Києва, Національної гвардії України, як наприклад під час засідання 1.12.14 р. Зінченка С.П. у Апеляційному суді м. Києва.

Представники охорони у суді, переважно, вели себе ввічливо та в межах чинного законодавства. Проте, зафіксовані випадки неналежного та «хамського» поведіння по відношенню до слухачів. Наприклад, у Печерському районному суді м. Києва під час розгляду справи Аброськіна П. та Зінченка С. 23.01.2015 року охорона біля зали судового засідання поводити себе наступним чином: «Вели себе неввічливо, дозволяли собі підвищувати голос, тримати за руки людей, внаслідок цього ледве не відбулась сутичка між громадянами та співробітниками «Грифон» - повідомила у анкеті громадська спостерігачка «ОЗОН». Менш напружені ситуації відбувались у Печерському районному суді м. Києва, а саме: 20.11.2014 року – розгляд справи Аброськіна П, та

Зінченко С.; 21.11.2014 року – Аброськіна, 24.11.2014 року – Зінченко С.. Спостерігачами зафіксовано, що охорона суду: «Відмовлялися допускати людей, аргументуючи, що в залі судового засідання не вистачає місця. Проте фізичного опору не чинили. Висловлювання сприймалися як попередження».

Висновки.

1. Головні причини відсутності можливості потрапити на судове засідання для вільних слухачів: непристосованість приміщень, тобто занадто малі зали судових засідань; відсутність завчасно інформації про судові засідання, зокрема, щодо зали засідань.
2. Непристосованість залу засідань суду створює перешкоди для слухання справи усіма сторонами судового процесу «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві».
3. Охорона суду та працівники суду не здійснюють організаційно-розпорядчих функцій щодо інформування громадян про час та місце засідання, не допомагають знайти зручні місця для очікування, щоб уникнути створення натовпу та не заважати роботі суду, не супроводжують до зали засідань.
4. Зафіксовано випадок грубого поводження працівниками судової охорони у Печерському районному суді м. Києва під час розгляду справи Аброськіна П. та Зінченка С. 23.01.2015 року.

3.1.3. Аудіозапис, фотозйомка та відеозапис судового засідання.

Судами не повною мірою забезпечують право та можливість ЗМІ проводити фото- відео фіксацію судових засідань, попри резонансність та суспільну значимість судових процесів

Що говорить законодавство?

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: «Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя»²⁵.

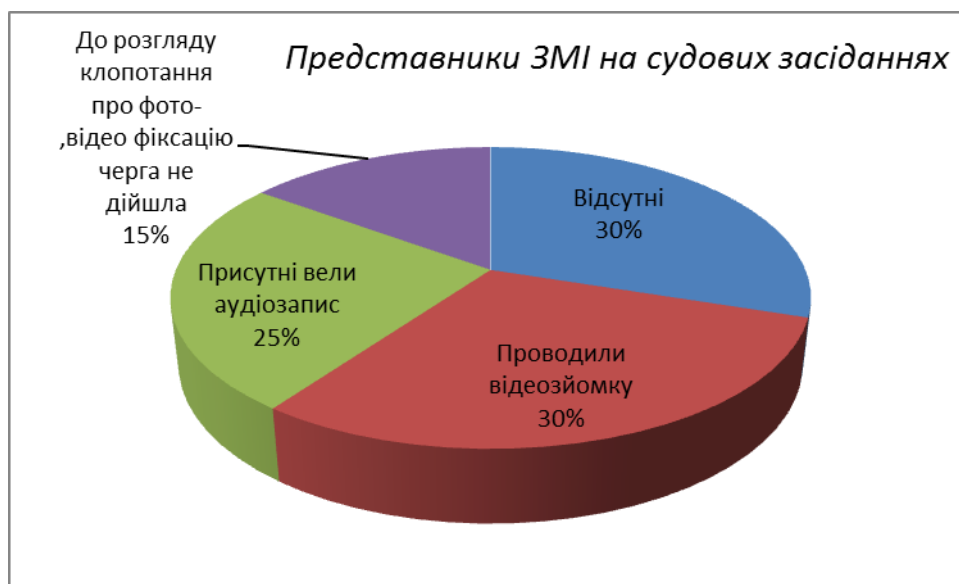
Положення п. 6 ст. 27 КПК України визначає: «Проведення в залі судового засідання фотозйомки, відеозапису, транслявання судового засідання по радіо і телебаченню, а також проведення звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури допускаються на підставі ухвали суду, що приймається з

²⁵ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004

урахуванням думки сторін та можливості проведення таких дій без шкоди для судового розгляду»²⁶ та п. 6 ст. 27 КПК України²⁷, яким передбачене вільне використання портативних пристроїв аудіозапису на відкритих судових засіданнях.

Що побачили громадські спостерігачі «ОЗОН»?

Із 20 засідань (засідання, що відбулися та на яких були присутні спостерігачі «ОЗОН») на 14 були присутні представники ЗМІ, яких можна було ідентифікувати за наявності посвідчення, жилету преси, професійної фото-відеоапаратури з емблемами видання або телеканалу. У 6 випадках був дозволений відеозапис, включаючи пряме включення. Необхідно зауважити, що клопотання про фото-відео зйомку переважно розглядались не в першу чергу.

У випадках заборони здійснення відеозапису, найпоширенішим поясненням суддів було те, що сторона захисту заперечує проти нього:

- 27.10.2014 року Печерський районний суд м. Києва у засіданні щодо Зінченко С.П. відмовив у задоволенні клопотань ТРК «Україна», «1+1», ТОВ «ТВІ», «ICTV» про відеозапис. Прокурор висловив свою позицію по даному питанню та залишив його на розгляд суду. Адвокат заперечував проти відеозапису, оскільки підозрюваний вважає, що ЗМІ некоректно висвітлює інформацію. Суддею заслухано сторони та відмовлено у відеозаписі: «... з урахуванням ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, оскільки за особливих обставин публічність може зашкодити інтересам правосуддя».

- 21.11.2014 року Печерський районний суд м. Києва у засіданні щодо Аброськіна П.М. відмовив у задоволенні клопотань ЗМІ про відеозапис. Сторона захисту та підозрюваний висловились проти відеозапису, «...оскільки

²⁶ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI – Офіційний вісник України, 2012, № 37, ст. 1370.

²⁷ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI – Офіційний вісник України, 2012, № 37, ст. 1370.

суд - це не ігровий майданчик, і задля зменшення тиску на суд і встановлення об'єктивності...» - пояснив своє заперечення підозрюваний Аброськін П.М.

- 24.11.2014 року Печерський районний суд м. Києва у засіданні щодо Зінченко С.П. відмовив у задоволенні клопотань ЗМІ про відеозапис. Сторона захисту та підозрюваний висловились проти відеозапису, пояснивши це наявністю побоювання, що відеоматеріали в подальшому можуть бути змонтовані не на користь підсудного. Суд, зважаючи на це, прийняв рішення про заборону відеозапису.

Заборони проводити відеозапис були зафіксовані у Печерському та Шевченківському районних судах м. Києва. В Апеляційному суді м. Києва зафіксована часткова заборона проводити відеозапис 1 грудня 2014 року, що стало компромісом, оскільки обвинувачений Зінченко С.П. наполягав на тому, щоб взагалі заборонити відеозапис. Суд дозволив знімати всіх, окрім самого Зінченко С.П. На інших засіданнях, відвіданих «ОЗОН», відеозапис був дозволений у повному обсязі. У випадках заборони проводити фото-, відеозапис на засідання могли потрапити усі бажаючі.

Перешкод здійснювати аудіозапис суд не чинив. При цьому, на даний факт необхідно звернути окрему увагу, оскільки, по-перше, здійснення аудіозапису не настільки привертає увагу, як здійснення відеозапису, і по-друге, п. 6 ст. 27 КПК України²⁸ передбачає вільне використання портативних пристроїв аудіозапису на відкритих судових засіданнях. Не дивлячись на це, під час моніторингу судового розгляду справ проти учасників протесту у грудні 2013 – лютому 2014 років такі незаконні заборони були зафіксовані.

Жодного разу не зафіксовані випадки видалення з зали судових засідань слухачів, в тому числі представників ЗМІ. Необхідно відзначити, що Апеляційний суд м. Києва за допомогою сайту суду силами прес-служби також інформував громадськість про розгляд резонансних судових процесів, наприклад «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві»:

- інформування громадськості про засідання, що відбулось 25 вересня 2014 у судовому процесі Д.М. Садовника²⁹;

- інформування громадськості про засідання, що відбулось 12 серпня 2014 року у судовому процесі щодо П.М. Аброськіна³⁰;

- інформація щодо розгляду апеляційної скарги, поданої в інтересах керівника роти міліції спеціального призначення «Беркут» 07 серпня 2014 року³¹;

²⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI – Офіційний вісник України, 2012, № 37, ст. 1370.

²⁹ <http://kia.court.gov.ua/sud2690/129347/>

³⁰ <http://kia.court.gov.ua/sud2690/121289/>

³¹ <http://kia.court.gov.ua/sud2690/120703/>

Мал. 23 січня 2015 року Апеляційний суд м. Києва, засідання щодо Зінченка С. та Аброськіна П. Представникам ЗМІ дозволено фото та -відеозапис. Як повідомила громадська спостерігачка «ОЗОН», фото на портативні засоби роботи було важко через велику кількість людей у малому приміщенні.

Висновки.

1. Судові процеси, що розглядаються у даному звіті, користувались підвищеною увагою суспільства. У 70 % засідання відвідали представники ЗМІ.
2. Тільки в половині випадків було дозволено фото- та відеозапис. Клопотання про фото та відеозапис переважно розглядалися не в першу чергу або до розгляду таких клопотань взагалі не доходила черга, тож тривалий час або взагалі весь час засідання журналісти були позбавлені можливості проводити зйомку. У разі винесення заборони та фото- та відеозапис суд обґрунтовував це небажанням обвинуваченої сторони.
3. Зафіксовано позитивний приклад компромісу у питанні фото-відео фіксації в Апеляційному суді м. Києва, коли заборона була часткова та стосувалася лише проведення фото-відео фіксації самого підсудного.
4. Жодного разу не зафіксовані випадки видалення з зали судових засідань слухачів, в тому числі представників ЗМІ.
5. Зафіксовано позитивний приклад інформування громадськості про розгляд резонансного судового процесу «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві»: Апеляційним судом м. Києва у вигляді новинних повідомлень на сайті суду силами його прес-служби.

3.2. Презумпція невинуватості

Підозрюваний під час судового засідання утримувався в «клітці» в комплексі з охороною

ю у залі суду, конвоюванням, застосуванням кайданків під час конвоювання тільки у засіданнях щодо судового процесу «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві». В усіх інших випадках застосовувались інші застережні заходи, такі як: охорона у залі суду, конвоювання, кайданки. Застережні заходи застосовувалися окремо.

Що говорить законодавство?

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права встановлює, що “кожен, кого обвинувачено у вчиненні злочину, повинен мати право вважатися невинуватим доти, доки його вина не буде доведена встановленому законному порядку”.³² Відповідно до однієї із вимог презумпції невинуватості ставлення до особи, підозрюваної або обвинуваченої у вчиненні злочину, повинно узгоджуватись з цією презумпцією. “Підозрюваного або обвинуваченого, як правило, не повинні утримувати в кайданках чи в «клітці» під час судового засідання або іншим чином представляти його суду у спосіб, що вказує на те, що він може бути небезпечним злочинцем” (Загальний коментар № 32, Стаття 14: Право на рівність перед судами та трибуналами та право на справедливий судовий розгляд, Комітет ООН з прав людини, § 30).³³

Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод “кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку”³⁴ (стаття 6), “нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню”³⁵ (стаття 3). Європейський суд з прав людини, розтлумачуючи принцип презумпції невинуватості, дійшов, зокрема, висновку про те, що утримання особи в «клітці» “без зазначення особливих підстав” лише через “факт того, що це є місце, де сидить обвинувачений у кримінальній справі” вважається нелюдським та таким, що принижує гідність поводженням (справа Piruzyan v. Armenia, §§ 69-74).³⁶ “В таких випадках слід враховувати, чи існувала небезпека того, що відповідна особа може втекти, травмувати когось або завдати шкоди” (справа Ramishvili and Kokhreidze v. Georgia, § 96).³⁷

Національне законодавство врегульовує проблему тримання підозрюваного або обвинуваченого в клітці лише в п. 21 Перехідних положень КПК України, де

³² Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043

³³ General Comment No. 32, Article 14: Right to equality before courts and tribunals and to a fair trial. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: –

http://ccprcentre.org/doc/ICCPR/General%20Comments/CCPR.C.GC.32_En.pdf

³⁴ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004

³⁵ Там само.

³⁶ Case of Piruzyan v. Armenia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-111631>

³⁷ Case of Ramishvili and Kokhreidze v. Georgia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-90590>

згадується про необхідність “заміни у судах загальної юрисдикції металевих загороджень, які відокремлюють підсудних від складу суду і присутніх громадян, на загородження із скла чи органічного скла”.³⁸ Водночас, залишається не врегульованим на законодавчому рівні порядок застосування в судовому засіданні спеціальних засобів (кайданки, «клітка»). Зокрема, заміна металевих «кліток» на скляні загородження не дає відповіді на запитання, за яких умов суд повинен прийняти рішення про тримання підозрюваного або обвинуваченого за таким загородженням.

Висновки.

Таким чином, враховуючи той факт, що один з підозрюваних по справі у вбивстві 39 учасників «Євромайдану», який підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 41, ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 365; ч. 3 ст. 265; п. п. 1, 5, 12 ч. 2 ст. 115; ч. 2 ст. 262; ч. 1 ст. 263 КК України Садовник Д., зник з-під домашнього арешту, використання як запобіжного заходу тримання у «клітці» підозрюваних у цій справі є допустимим.

3.3. Право на захист

Лише в у засіданнях щодо судового процесу «Масовий розстріл протестувальників 20 лютого 2014 р. у м. Києві» спілкування з адвокатами було частково утруднене, перебуванням підсудних у т.з клітці чи акваріумі, тобто з загального числа засідань, що відбулися та відвідані спостерігачами, такі проблеми виникли у половині засідань (а саме 10 випадках).

Що говорить законодавство?

Низка ратифікованих Україною міжнародних договорів у сфері прав людини визначають право безперешкодного спілкування з захисником як складову права на захист. Зокрема, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права встановлює, що “кожен має право при розгляді будь-якого пред'явленого йому кримінального обвинувачення ... спілкуватися з обраним самим ним захисником” (ст. 14, п. 3, b).³⁹ Даючи тлумачення положень статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка закріпила право на справедливий суд та право на захист як його складову, Європейський суд з прав людини встановив, що право на безперешкодне спілкування із захисником є надзвичайно важливим в світлі забезпечення права не свідчити проти себе (справа *Salduz v. Turkey* § 54)⁴⁰ та повинне забезпечуватися вже на початкових стадіях досудового розслідування (справа *John Murray v. The United Kingdom* §§

³⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI – Офіційний вісник України, 2012, № 37, ст. 1370.

³⁹ Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043

⁴⁰ Case of *Salduz v. Turkey*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-89893>

63, 66).⁴¹ Такі стандарти права на захист отримали своє відображення в п. 3 ч. 3 ст. 42 КПК України, де підозрюваному чи обвинуваченому, серед іншого, гарантується право на першу вимогу “мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту – мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості, та на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій”.⁴² Таким чином, українське законодавство визнає важливість безперешкодного спілкування підозрюваного із захисником на всіх стадіях кримінального процесу.

Що побачили громадські спостерігачі «ОЗОН»?

Часткові перешкоди у спілкуванні з адвокатами спричинені особливістю розташування підзахисних в залі судового засідання, тобто у «клітці». Водночас у 90% засідань клітка була розташована позаду представників захисту, так що їх підзахисні могли спілкуватися із ними. В одному випадку «клітка» знаходилась ближче до глядачів, аніж до захисників, окремо зафіксовано випадок коли потерпілі не могли спілкуватися безперешкодно зі своїми адвокатами через тісняву у залі засідань.

Зафіксовано затягування процесу надання правової допомоги Садовнику Д.М. Апеляційним судом м. Києва. 25-го вересня 2014 року колегія суддів Лашевич В.М., Пінчук, Рибак І.О. розпочала судовий процес із розгляду апеляцій прокуратури та представників потерпілих, оголосивши про це, що зафіксовано на аудіозаписі, а також ознайомивши представників потерпілих зі своїми правами.

На зазначене судове засідання не з’явився захисник підозрюваного Садовника Д. Тому у відповідності до ст. 52, ст. 49 КПК після обговорення даного

⁴¹ Case of John Murray v. The United Kingdom. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-57980>

⁴² Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI – Офіційний вісник України, 2012, № 37, ст. 1370.

питання, та заслуховування пропозиції прокурора та представників потерпілих, Судом було ухвалено доручити Київському міському центру безоплатної правової допомоги призначити підозрюваному Дмитру Садовнику адвоката.

Проте в супереч вимогам ч. 3 ст. 49 КПК та ч. 2 ст. 422 КПК, суд не направив негайно до Київського міського центру вторинної безоплатної правової допомоги ухвалу про доручення про призначення Дмитру Садовнику адвоката, натомість переніс судове засідання на 26-те вересня 2014 року, чим порушив триденний строк розгляду апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді, передбачений ч. 2 ст. 422 КПК.

Висновки.

1. Не було зафіксовано порушення права на захист у ході судових процесів, що охоплювалися моніторингом, водночас зафіксовані випадки ускладнення його реалізації:

- тримання підсудних у «клітках» під час судового засідання (Апеляційний суд м. Києва, Печерський районний суд м. Києва);
- тіснява у залі засідань (Апеляційний суд м. Києва);
- зволікання Апеляційним судом м. Києва із направленням ухвали про призначення підозрюваному Садовнику Д. адвоката до Київського міського центру вторинної безоплатної правової допомоги всупереч вимогам ч. 3 ст. 49 КПК, та ч. 2 ст. 422 КПК.

4. Рекомендації за результатами моніторингу

Як специфічні рекомендації, що стосуються саме справ описаних у звіті, необхідно виділити наступні:

1. Забезпечити максимальне інформування громадськості, як шляхом оприлюднення результатів проведених засідань силами прес-служб судів, так і через влаштування прямих трансляцій в окремих приміщеннях для преси та слухачів, які не змогли потрапити на засідання у “справах Євромайдану”, враховуючи високий суспільний інтерес до судових процесів та велику кількість охочих потрапити до зали судових засідань. Практика використання додаткового приміщення для перегляду трансляції із зали судових засідань убезпечить від потреби переглядати засідання свідками, які за законом не мають права завчасно з’являтися на судових засіданнях. Супроводження до такої зали мають здійснювати працівники суду, які мають роз’яснити положення щодо надання свідчень та перегляду ходу засідання. Також відповідна інформація має міститися на інформаційних стендах до входу у таке приміщення.

2. Забезпечити здійснення організаційно-розпорядчих функцій охороною або іншими працівниками суду зокрема, роз’яснювати громадянам, де та коли відбудеться засідання, допомогти знайти зручні місця для очікування, супроводжувати до зали засідань, щоб не створювати натовпу та незручностей у функціонуванні суду. Оскільки дані категорії справ можна віднести до резонансних або таких, що прогнозовано можуть викликати велику кількість бажаючих потрапити до зали судового засідання.

Наступні ж рекомендації виділяємо як загальні, для покращення роботи судів та дотримання права на справедливе судочинство:

3. Гарантувати безперешкодний аудіозапис, фотозйомку та відеозапис судових засідань для забезпечення публічності судового процесу слід, окрім випадків, коли законом встановлюються обмеження на здійснення такого фіксування.

4. Провести навчання для суддів щодо важливості забезпечення контролю за виконанням вимог щодо надання інформації про судові засідання, забезпечення доступу до відкритих судових засідань.

5. Включити до комунікаційної стратегії судів у якості пріоритетного завдання завчасне інформування громадян про судові засідання та оперативне повідомлення про результати таких засідань, зокрема, використовуючи як потужності інформаційного порталу «Судова влада», прес – служб судів, так і одночасно інформаційні дошки у приміщеннях самих судів.

6. Заповнювати усі графи при розміщенні інформації про засідання на сайтах судів у розділі “Список справ, призначених до розгляду”.

7. Скасувати пункт 5 рішення ради суддів загальних судів від 28.08.2014 року № 13: « Доручити Державній судовій адміністрації України вжити заходи щодо виключення інформації про склад суду з наступного переліку інформації, яка підлягає оприлюдненню на веб-сайтах загальних судів офіційного веб-порталу судової влади України, які автоматично наповнюються з автоматизованої системи документообігу суду КП «Д-3», а саме: - «Списку справ,

призначених до розгляду»; - «Списку справ, по яким надійшли апеляційні скарги»; - «Списку автопризначених справ, що надійшли вперше», тим самим збільшивши прозорість здійснення судочинства та довіру громадськості.

8. Забезпечити розміщення «кліток» чи «акваріумів» для підсудних поруч із місцями їх захисників.

Зголошення волонтера Групи громадського спостереження «ОЗОН»

Я, _____

Прізвище, ім'я, по батькові

Організація, об'єднання (за наявності)

Контактні телефон та електронна пошта

Населений пункт проживання

Приєднанням до даного документу Ви заявляєте про участь у Групі громадського спостереження «ОЗОН» в якості волонтера та готовність слідувати наступним принципам та правилам в ході здійснення діяльності в ініціативі:

1. **Відмова від насилля.**
2. **Відмова від дискримінаційних практик,** як у висловах і звітах, так і в прямих діях. Відсутність демонстрації особистих вподобань до окремих або груп людей, не розділяти на ап'юрі «правильних і хороших» та «неправильних і поганих».
3. **Політична незаангажованість.** Здійснюючи діяльність в Групі громадського спостереження «ОЗОН», волонтери повинні відмовитись від політичної символіки, що вказує на будь-які симпатії до тієї чи іншої політичної сили. Також відмовитись від будь-яких політичних оцінок всіх сторін, звертаючи увагу тільки на букву та дух Права.
4. **Правова принциповість.** Волонтери Групи громадського спостереження «ОЗОН» відмовляються від участі в громадських процесах в якості однієї зі сторін конфлікту. Група громадського спостереження «ОЗОН» має постійно декларувати своє слідування ідеям верховенства права, прав людини, діючим базовим принципам міжнародного права і в своїх діях виходити саме з цієї принципової позиції. При виявленні фактів, що якась із сторін конфлікту не на стороні Права, Група громадського спостереження «ОЗОН» вказуватиме на це та сприятиме організації дій для усунення порушень.
5. **Неупередженість і готовність бути незрозумілими усіма сторонами.** Волонтер не демонструє своїх вподобань до сторін конфлікту або будь-кого з учасників моніторингу. Старанно та сумлінно перевіряє факти. Надає об'єктивну інформацію, навіть, якщо це не подобається комусь із сторін.
6. **Публічність.** Волонтер здійснює свою діяльність відкрито. Проводячи спостереження, працює у формених жилетах «ОЗОН» та / або із відповідним посвідченням «ОЗОН».

7. **Слідування правилам роботи Групи громадського спостереження «ОЗОН».** Перш за все вчасно надавати повну та об'єктивну інформацію за результатами спостережень або іншої моніторингової діяльності у формі звітів, анкет та інших матеріалів, що визначені в інструкціях поводження залежно від напрямку моніторингу (міліція, суди або органи місцевого самоврядування). Дотримуватись інструкцій координаторів з міркувань безпеки та забезпечення належної роботи усієї Групи громадського спостереження «ОЗОН». Взаємодіяти з іншими членами Групи громадського спостереження «ОЗОН».

З інструкцією відповідно до обраного напрямку діяльності ознайомлений/на, а саме

Вказати обраний/і напрямок/и

Дата

Підпис

Додаток 2.

**ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ГРОМАДСЬКОГО СПОСТЕРІГАЧА «ОЗОН»,
ЯКИЙ ПРОВОДИТЬ МОНІТОРИНГ ДОТРИМАННЯ ПРАВА НА
СПРАВЕДЛИВЕ СУДОЧИНСТВО
Загальні правила**

1. Моніторинг як метод поліпшення ситуації з захистом прав людини.

Головною метою моніторингу дотримання прав людини є стимулювання відповідальності за дотримання прав людини. Через свою присутність також Група громадського спостереження «ОЗОН» виконує превентивну роль. Коли державний службовець або інша посадова особа перебуває під моніторингом, вона стає набагато уважнішою у своїй поведінці.

Здійснюючи моніторинг у Групі громадського спостереження «ОЗОН», необхідно співвідносити свою діяльність з загальною метою захисту прав людини. Громадські спостерігачі можуть записувати свої спостереження і збирати інформацію для невідкладних дій і відкладених заходів. Вони можуть передавати інформацію відповідним компетентним органам. НУО не повинні лише спостерігати за розвитком подій, збирати інформацію і сприймати зразки поведінки, але й повинні, наскільки це дозволяє їх мандат і рівень компетентності, ідентифікувати проблеми, діагностувати причини, передбачати можливі рішення, а також сприяти у вирішенні проблеми. Постійно демонструючи високий рівень компетенції.

2. Не нашкодь.

Як мінімум, дія чи бездіяльність громадських спостерігачів «ОЗОН» не повинні піддавати небезпеці учасників мирних зібрань, жертв, свідків або інших осіб, з якими вони вступали в контакт, або чули про дії, що відбуваються в ході розслідування порушень.

При оцінці кожної конкретної ситуації НУО повинна відповісти на такі питання: Чи дії (спілкування з працівниками міліції, іншими представниками влади, учасниками зібрань, здійснення фіксації, підготовка звернень тощо) відповідають правилами здійснення моніторингу в «ОЗОН»? Які міжнародні стандарти, що підкреслюють і розтлумачують дії? Які дії я уповноважений здійснювати згідно правил? Які етичні засади, якщо є, даної дії? Як вжиті НУО дії будуть сприйняті державним органом? Яка потенційна шкода може бути заподіяна даними діями?

4. Знай стандарти.

Громадські спостерігачі «ОЗОН» повинні пройти навчання та знати міжнародні та національні стандарти, які є релевантними для моніторингової діяльності і застосовні в кожній конкретній ситуації. Міжнародні стандарти в сфері прав людини не тільки окреслюють мандат «ОЗОН», але також забезпечують серйозну правову основу і легітимність роботи.

5. Демонструйте здоровий глузд.

Скільки б їх не було, як би вони не діяли в даній ситуації, правила не можуть замінити здоровий глузд монітора. Громадський спостерігач повинен демонструвати здоровий глузд завжди і за будь-яких обставин.

6. Консультуйтеся.

Мудрість має свої витoki з дискусії та консультацій. Коли монітор має справу зі складною ситуацією, граничним для мандата випадком або коли є сумніви, завжди мудрим рішенням буде проконсультуватись з іншими колегами і, якщо є можливість, старшими за статусом і віком. Можливо, монітор буде працювати разом з іншими організаціями і в цьому випадку вони повинні проконсультуватися і бути впевненими, що не дублюють функції або вступають в конфлікт з іншими видами діяльності.

7. Поважай державні органи.

Монітор повинен постійно пам'ятати про те, що його головним завданням і роллю є стимулювати державні органи удосконалювати свою поведінку. У цілому, роль, приписана моніторам, не включає в себе функціональні обов'язки державних посадових осіб. Навпаки, монітор повинен поважати виконання належним чином державними органами своїх обов'язків, вітати поліпшення, шукати шляхи стимулювання державної політики і практики, які продовжить застосовуватися після закінчення моніторингової місії.

8. Довіра.

Довіра монітору є критичним фактором для успішності моніторингу. Монітор не повинен давати ніяких обіцянок, які він, швидше за все, не зможе виконати, а й відповідно виконати ті, які дав. Індивіди повинні довіряти монітору, інакше вони не захочуть співпрацювати та надавати надійну інформацію. Під час бесіди з жертвою або свідком порушень, монітор повинен представитися, коротко пояснити мандат, описати, що він може і чого не може робити, акцентувати увагу на конфіденційність отриманої інформації, а також підкреслити важливість отримання як можна більшого числа деталей для встановлення фактів (наприклад, у випадку з порушенням прав людини).

9. Конфіденційність.

Дотримання конфіденційного режиму інформації є істотним, тому порушення даного принципу може мати серйозні наслідки: (а) для опитаної особи і для жертви; (б) для безпеки довіри монітору; (в) для рівня довіри до самого моніторингу у місцевого населення; та як наслідок (г) для ефективності моніторингу. Дане правило перш за все стосується первинної інформації. Яка тільки зібрана і ще не опрацьована та погоджена іншими колегами та експертами. Наприклад, дані конкретної анкети спостереження.

10. Безпека.

Цей основний принцип відноситься до безпеки як самого монітора, так і осіб, з якими він / вона вступає у контакт.

11. Будьте послідовними, наполегливими і терплячими.

Збір важливої і точної інформації для документування ситуацій з порушеннями прав людини може бути складним і тривалим процесом. Як правило, різноманітність джерел повинно бути випробувано і отримана інформація з них повинна бути особливо ретельно вивчена, верифікована і зіставлена

Не завжди можливе отримання негайних результатів. Монітор повинен продовжувати свої спроби до закінчення всебічного і ретельного розслідування, дослідження всіх джерел інформації, а також отримання чіткого уявлення ситуації. Наполегливість буде особливо необхідна при розгляді даної проблеми представниками органу влади. Звичайно, виникають ситуації, коли необхідно невідкладне втручання, тобто коли є докази неминучої загрози конкретному індивіду або групі. Монітор повинен належним чином реагувати на такі невідкладні ситуації після узгодження з старшим групи.

Наприклад, аналіз дій працівників міліції та учасників мітингу здійснюється після зіставлення даних усіх спостерігачі, які були на мітингу, аналізу ЗМІ, в окремих випадках після отримання офіційної інформації від міліції або іншого державного органу.

12. Акуратність і точність.

Головним завданням моніторингу є надання важливої та точної інформації. Інформація, отримана монітором повинна служити основою для невідкладних чи наступних дій керівництва органу, дій правозахисної організації. Отримання значної і точної інформації вимагає ретельних і добре документованих звітів. Монітор повинен завжди чітко ставити питання працівнику міліції, учасникам зібрання, робити чіткі фото, намагатися точно підрахувати кількість учасників, працівників міліції та інші дані, записані в анкеті спостереження.

Письмові звіти завжди є більш значимими з метою уникнення недоліку точності, чуток і непорозумінь. Звіти моніторів мають відображати глибину дослідження; повинні бути складені належним чином; повинні містити КОНКРЕТНІ факти, чіткий аналіз і корисні рекомендації. У звітах необхідно уникати розлогих натяків і загальних описів. Усі висновки повинні ґрунтуватися на детальній інформації, що міститься у звіті.

13. Професіоналізм.

Монітор повинен підходити до виконання кожного завдання професійно. Він повинен бути обізнаний, старанний, компетентний і вимогливий до деталей.

14. Видимість.

Видима присутність монітора може стримувати порушення прав людини. За загальним правилом, присутність відкрито діючого монітора може забезпечити деякий ступінь захисту наявним особам, оскільки потенційні порушники НЕ ХОЧУТЬ, щоб за ними спостерігали. Звідси, ЕФЕКТИВНИЙ МОНІТОРИНГ ОЗНАЧАЄ БАЧИТИ І БУТИ ВИДИМИМ – ВДЯГАТИ СИМВОЛІКУ «ОЗОН»: жилет / футболку, мати посвідчення «ОЗОН».

Підготовка до моніторингу

- Заздалегідь дізнатися про точну дату, час та місце проведення наміченого для моніторингу судового засідання. Бажано відобразити у звітності, як і коли була отримана дана інформація і чи відповідала вона дійсності
- Прибути до суду заздалегідь (мінімум за 30 хвилин до початку засідання), щоб вчасно тримати доступ до суду, знайти зал засідань і зайняти місце в залі.
- При собі завжди мати посвідчення спостерігача та паспорт і пред'являти їх на вимогу посадових осіб. Спостерігачі не повинні використовувати своє посвідчення не за призначенням.
- Завжди мати принаймні **дві** ручки та блокнот
- Якщо Ви проводите моніторинг у групі (два і більше спостерігачів), розділіть обов'язки між собою, а саме здійснення фото-, відео-, аудіо фіксації, нотування процесу, передача інформації старшому зміні по судам.

Поведінка в суді

- Поводити себе ввічливо, стримано і з гідністю зі всіма посадовими особами суду і учасниками процесу
- Вибирати відповідний стиль одягу
- Під час судового засідання відкрито робити детальні записи
- Забезпечити зберігання і конфіденційність зроблених записів.

Демонстрація незалежності і неупередженості

- Зайняти зручне місце в залі суду, що дозволяє бачити, чути і розуміти усі деталі судового засідання. В цілях дотримання принципів незалежності і неупередженості, важливо, щоб спостерігачі не сиділи поряд із позивачем чи відповідачем.
- Не висловлювати свою думку про хід судового розгляду всередині чи за межами зали суду.
- Не обмінюватись думками по суті справи з учасниками процесу.
- Ніколи не переривати судового розгляду. У випадку, якщо один із учасників процесу просить спостерігача відповісти на будь-яке питання, спостерігач повинен пояснити свою роль и принцип невтручання і відмовитись від коментарів.
- Ніколи не давати рекомендації учасникам процесу по суті судового розгляду. Спостерігачі повинні уникати конфліктних ситуацій і не вступати в дискусії з учасниками процесу.
- Ніколи публічно не висловлювати свою думку по справі
- Ні за яких обставин не вступати цілеспрямовано в контакти зі ЗМІ і не давати коментарі від імені організації-виконавця чи донорської організації
- У випадку спроб будь-кого дізнатися про думку спостерігача по конкретній справі, спостерігач може лише повідомити про проведення моніторингу і про цілі проекту. Потім спостерігач повинен направити зацікавлених осіб до керівника проекту.

Передача інформації під час судового засідання:

- З використанням технічних можливостей передавати інформацію про судовий процес приватними повідомленнями <https://www.facebook.com/OZON.monitoring> або на номер штабного телефону «ОЗОН» + 380 66 684 98 26 / + 380 50 41 12 047

Вимоги до звітності

- Проводити детальні записи всього, що відбувається в залі судових розглядів, записувати їх до форми звітності
- Своєчасно готувати звіти, базуючись на своїх записах. Відрізнити факти від думок та оцінок третіх осіб.
- Гарантувати достовірність інформації, що міститься у звітах по судових розглядах.
- Включати у звіти позитивні приклади дотримання стандартів справедливого розгляду, а також свої рекомендації по усуненню систематичних порушен

ь, з якими спостерігачі зустрічаються під час проведення моніторингу.

•Надавати звіти керівникові проекту протягом двох днів після моніторингу кожного судового засідання. Звіти та отримані матеріали (фото, відео, аудіо) надсилати на електронні адреси ozon.monitoring@gmail.com

МОЖЛИВІ ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ

У випадку виникнення проблем з доступом до залу засідань чи присутності спостерігача на судовому засіданні рекомендується наступна поведінка:

1. Пред'явити посвідчення спостерігача та лист організаторів.
2. При необхідності поінформувати суддю про цілі та завдання проекту.
3. Якщо суддя відмовляє в доступі на судове засідання, спостерігач повинен записати наведені обґрунтування відмови у Форму звітності і без зволікань повідомити про це керівника проекту.
4. Спостерігач в жодному випадку не повинен вимагати доступу на судовий розгляд і повинен завжди зберігати спокій і бути ввічливим.

Я _____ (ПІБ) з правилами ознайомлений/на.

_____ (Дата)
 _____ (Підпис)

Карта спостереження "ОЗОН" за судовими процесами

Інформація про спостерігача	
1. Прізвище, Ім'я	
2. Телефон	
3. E-mail	
Інформація про суд	
4. Назва суду, адреса	
5. Дата судового засідання	
6. Вид провадження	☐ Кримінальне ☐ Цивільне ☐ Адміністративне правопорушення ☐ Адміністративне ☐ Вибір запобіжного заходу ☐ Інше _____
7. Інстанція	☐ Перша ☐ Апеляційна ☐ Касаційна ☐ Вища
8. Суддя / судді (ПП)	
9. Стаття, за якою відкрито провадження, Кодекс	
10. Звідки отримана інформація	☐ Сайт суду ☐ Інформаційна дошка в суді ☐ Адвокат ☐ Сторона процесу (хто саме) _____ ☐ Сторінка в фб (яка саме) _____ ☐ Сайт громадської ініціативи (який саме) _____ ☐ Від координатора спостереження ☐ Інше (де саме) _____
11. Інша суттєва інформація	
Сторони процесу	

12. Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності/ обвинувачений / підозрюваний /особа, відносно якої вирішується питання про застосування заходів примусового характеру – медичних або виховних (ППП та підкреслити хто саме за процесуальним статусом)	
13.Захисник / законний представник/особа захищає свої права самостійно (ППП та підкреслити хто саме за процесуальним статусом, якщо захисник, вказати - запрошений він особою або надає послуги за призначенням, як безоплатну правову допомогу)	
14.Прокурор (ППП)	
15.Слідчий / керівник органу досудового розслідування (ППП, найменування органу слідства, де працює особа, та підкреслити хто саме за процесуальним статусом)	
16. Заявник / потерпілий/ (ППП та підкреслити хто саме за процесуальним статусом)	
17. Представник потерпілого/адвокат в якості представника потерпілого/законний представник/ (ППП та підкреслити хто саме за процесуальним статусом, якщо адвокат, вказати - запрошений він особою або надає послуги за призначенням, як безоплатну правову допомогу)	
18. Інші учасники процесу (хто саме)	
19. Інша суттєва інформація стосовно учасників процесу	
4. Доступ у приміщення суду та зал судового розгляду	

20. Перешкоди на вході до будівлі суду	☐ Пред'явлення паспорту ☐ Запис даних відвідувача у журналі ☐ Рамка металошукача ☐ Вертушка ☐ Перегляд речей у сумках ☐ Великий натовп, черга ☐ Інше _____
21. Охорона на вході до будівлі суду (кількість, підрозділ, звання)	
22. Оцініть чемність та ставлення до людей з боку охорони на вході, наведіть приклади, що стали підставою такої оцінки	
23. Судове слухання проходить	☐ В залі суду № _____ ☐ В кабінеті судді
24. Перешкоди на вході до залу суду	☐ Пред'явлення паспорту ☐ Запис даних відвідувача у журналі ☐ Рамка металошукача ☐ Перегляд речей у сумках ☐ Огляд речей за допомогою ручного металошукача ☐ Великий натовп, черга ☐ Інше _____
25. Охорона на вході до зали суду (кількість, підрозділ, звання)	
26. Оцініть чемність та ставлення до людей охорони на вході до зали суду, наведіть приклади, що стали підставою такої оцінки	
27. Інша суттєва інформація стосовно доступу у приміщення	
Відкритість судового процесу	

28. Наявність інформації про судове слухання на інформаційній дошці в суді (дата, час, ПП судді, ПП сторін, стаття, стадія процесу)	☐ Так, інформація наявна у повному обсязі ☐ Так, інформація наявна, але неповна, а саме є - _____ ☐ Ні, інформація відсутня ☐ Відсутня інформаційна дошка ☐ Прохід до інформаційної дошки неможливий через _____
29. Чи мали можливість всі бажуючі потрапити на судове засідання?	☐ Так ☐ Ні, _____ осіб не потрапили через _____
30. Загальна кількість присутніх (публіки) на процесі	
31. Склад присутніх (за можливістю кого скільки)	☐ Преса _____ ☐ Інші спостерігачі _____ ☐ Родичі _____ ☐ Народні депутати _____ ☐ Лідери Майдану _____ ☐ Інші відомі персони _____ ☐ Інші особи (хто саме) _____
32. Чи вівся аудіозапис процесу публікою?	☐ Так ☐ Ні ☐ Ні, через заборону (ким, на яких підставах) _____
33. Чи велася фото або відео зйомка?	☐ Так ☐ Так, портативними пристроями ☐ Так, за клопотанням (хто саме клопотав) _____ ☐ Ні ☐ Ні, через заборону (ким, на яких підставах) _____
34. Охорона у залі (кількість, підрозділ, звання, наявність спецзасобів, обладнання, собаки)	
35. Інша суттєва інформація стосовно відкритості процесу	
Рівність сторін, фізичний стан, права учасників процесу	

36. Чи знаходяться сторони поряд зі своїми представниками?	☐ Так, опишіть розміщення ☐ Ні, опишіть розміщення
37. Чи застосовують по відношенню до когось зі сторін наступне?	☐ Наручники (під час доставлення) ☐ Наручники (під час процесу) ☐ Поміщення до клітки ☐ Спеціальний одяг (тюремний) ☐ Конвоювання ☐ Охорона ☐ Інше, що може порушувати принцип рівності та презумпцію невинуватості - _____
38. Фізичний стан учасників процесу – синці, пов'язки, гіпс, почервоніння обличчя, знепритомнення, інші наочні ознаки проблем зі здоров'ям (відмітити в кого)	
39. Чи була у кого-небудь з присутніх, на Вашу думку, потреба у наданні медичної допомоги, чи було це зроблено та ким саме? Чи були допущені до хворого працівники швидкої? Прокоментуйте	☐ Так ☐ Ні ☐ Так ☐ Ні
40. Чи роз'яснив суд права учасникам процесу?	☐ Так ☐ Ні, поясніть кому саме права не були пояснені _____
41. Інша суттєва інформація стосовно рівності сторін, презумпції невинуватості та фізичного стану учасників процесу (наприклад, клопотання щодо жорстокого поводження або недозволених методів слідства, погроз на адресу учасників процесу)	
Ставлення суду та охорони до учасників процесу та публіки	

<p>42. Чи мали місце некоректні висловлювання:</p>	<p>до учасників процесу з боку судді? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до учасників процесу з боку охорони? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до публіки з боку судді? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до публіки з боку охорони? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до учасників процесу з боку інших представників держави під час процесу? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до публіки з боку інших представників держави під час процесу? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні до представників влади з боку публіки або учасників процесу? ☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні</p>
<p>42. Чи було когось видалено з залу? Кого саме, ким? На яких підставах?</p>	
<p>43. Інша суттєва інформація стосовно поведження присутніх, учасників процесу та суду</p>	
<p>Розгляд справи</p>	
<p>44. Стадія судового провадження</p>	<p>☐ Попереднє слухання ☐ Розгляд доказів ☐ Дебати ☐ Заслуховування свідчень сторін ☐ Винесення рішення ☐ Інше _____</p>
<p>45. Час початку згідно із заявленим</p>	
<p>46. Час початку (реальний)</p>	
<p>47. Час закінчення</p>	
<p>48. Позиція Сторона 1 (вказіть кого саме)</p>	
<p>49. Позиція Сторона 2 (вказіть кого саме)</p>	

50. Позиція потерпілого(-их), цивільного позивача (вказіть кого саме)													
51. Свідки та докази сторони Сторони 1 (хто, що саме, суть)													
52. Свідки та докази Сторони 2 (хто, що саме, суть)													
53. Чи просили свідків залишити залу засідань до початку розгляду?	☐ Так ☐ Ні												
54. Чи могли свідки спілкуватися між собою, узгоджувати свідчення, чути свідчення інших?	☐ Так (наведіть приклади) ☐ Ні												
55. Клопотання під час процесу	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Хто подавав</th> <th>Суть</th> <th>Результат</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Хто подавав	Суть	Результат									
	Хто подавав	Суть	Результат										
56. Рішення суду													
57. Інша важлива інформація													

Додаток 4.

ПЕЧЕРСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД М. КИЄВА

УКРАЇНА 01601 м. Київ, вул. Хрещатик, 42-а, тел.: 235-32-78 канцелярія Web: http://pc.ki.court.gov.ua , E-mail: inbox@pc.ki.court.gov.ua	
Печерський районний суд м.Києва	
Ідентифікаційний код 02896745	
04.02.2015	м. Київ, вул. Хрещатик, 42-А тел.: 235-32-78
Вих. № _____	№ _____
на № _____	від « _____ » 20 _____ р.

Координатору групи громадського спостереження «ОЗОН» Рибак В.

ozon.monitoring@gmail.com

Печерський районний суд м. Києва на Ваш запит вих № 38 від 03.02.2015, що надійшов на електронну адресу суду 03.02.2015, повідомляє, що інформаційне наповнення веб-сторінки Печерського районного суду м.Києва здійснюється відповідно до Законів України "Про доступ до публічної інформації", «Про інформацію», наказу ДСА України від 17.06.2011 року №103 «Про організаційне забезпечення функціонування офіційного веб-порталу судової влади України», рішень ради суддів загальних судів від 28.02.2013 року №12 та від 25.06.2013 року №53, якими затверджено зміст інформації, яка підлягає оприлюдненню на веб-сторінці загальних судів веб-порталу судової влади України.

Так, на виконання вимог рішення ради суддів загальних судів № 13 від 28.08.2014 Державною судовою адміністрацією України було **вжито заходів щодо виключення інформації про склад суду з наступного переліку інформації, яка підлягає оприлюдненню на веб-сайтах загальних судів офіційного веб-порталу судової влади України, які автоматично наповнюються з автоматизованої системи документообігу суду КП «Д-3», а саме: «Списку справ, призначених до розгляду»; «Списку справ, по яким надійшли апеляційні скарги»; «Списку автопризначених справ, що надійшли вперше».**

Щодо дати запровадження в дію вищевказаних змін, Вам слід звертатися до Державної судової адміністрації України.

Голова Печерського районного суду м. Києва

Виконавць:
консультант суду
Мисік М.А.

С.І. Смик

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД МІСТА КИЄВА

03680, м. Київ, вул. Дегтярівська, 31-А

09.02.2015 року
№ 4132/07-09/15-Вих/К-202
«На Вх. № ЕП-250 від 04.02.2015 року»

Голові правління громадської організації
«Центр Громадських Свобод»
Матвійчук О.В.
01004, м. Київ, вул. Басейна, 9-Г, оф. 25
E-mail: ozon.monitoring@gmail.com

Шевченківський районний суд м. Києва на Ваш запит про отримання публічної інформації від 03.02.2015 року № 39 щодо функціональної можливості офіційного веб-порталу «Судова влада України» «Список справ, призначених до розгляду» повідомляє, що випадаючий список з назвою «Судді» у вказаному функціоналі був виключений вебмайстром офіційного веб-порталу «Судова влада України» на підставі рішення ради суддів загальних судів від 28.08.2014 року № 13.

Додатки: копія рішення РСЗС від 28.08.2014 року № 13 – 2 арк.

Керівник апарату
Шевченківського районного суду міста Києва

М.В. Марчук

РАДА СУДДІВ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел. (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

28 серпня 2014 року

місто Київ

РІШЕННЯ

№ 13

Заслухавши та обговоривши інформацію генерального директора Державного підприємства «Інформаційні судові системи» Житася В. І. про результати щомісячного моніторингу стану інформаційного наповнення веб-сайтів загальних судів на офіційному веб-порталі судової влади України, відповідно до статті 113, статті 122 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», рішення ради суддів загальних судів від 28 лютого 2013 року № 12, від 25 червня 2013 року № 53 та від 13 лютого 2014 року № 20, рада суддів загальних судів

в р і ш е н н я:

1. Інформацію генерального директора Державного підприємства «Інформаційні судові системи» Житася В. І. про результати щомісячного моніторингу стану інформаційного наповнення веб-сайтів загальних судів на офіційному веб-порталі судової влади України, взяти до відома.
2. Схвалити діяльність 25 апеляційних та 664 місцевих загальних судів в частині неухильного дотримання вимог чинного законодавства, зокрема статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», щодо інформаційного наповнення і функціонування офіційних веб-сайтів судів на веб-порталі судової влади України та виконання рішення ради суддів загальних судів від 28 лютого 2013 року № 12.
3. За результатами проведеного Державним підприємством «Інформаційні судові системи» щомісячного моніторингу стану інформаційного наповнення веб-сайтів загальних судів на офіційному веб-порталі судової влади України за липень 2014 року, відзначити, як позитивний приклад в частині забезпечення інформаційного наповнення веб-сайтів роботу: Вінницького міського суду Вінницької області, апеляційного суду Харківської області, Ковалківського районного суду міста Суми, Володарського районного суду Київської області, апеляційного суду Одеської області.

4. Доручити Державній судовій адміністрації України розмістити на офіційному веб-порталі судової влади України інформацію про результати щомісячного моніторингу стану інформаційного наповнення веб-сайтів загальних судів у період з 01 липня по 31 липня 2014 року.

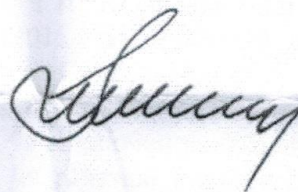
5. Доручити Державній судовій адміністрації України вжити заходи щодо виключення інформації про склад суду з наступного переліку інформації, яка підлягає оприлюдненню на веб-сайтах загальних судів офіційного веб-порталу судової влади України, які автоматично наповнюються з автоматизованої системи документообігу суду КП «Д-3», а саме:

- «Списку справ, призначених до розгляду»;
- «Списку справ, по яким надійшли апеляційні скарги»;
- «Списку автопризначених справ, що надійшли вперше».

Рішення ради суддів загальних судів є обов'язковим для суддів, які займають адміністративні посади в судах відповідної судової юрисдикції.

Рішення ради суддів загальних судів може бути скасовано конференцією суддів загальних судів.

Голова ради суддів
загальних судів

П. О. ГВОЗДИК